

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam

144. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1932. évi június 27

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem pósta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol ó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbizottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldal elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők

ÚJ VILÁG FELÉ

Irla: Halász Sándor

Európa tulajdonképpen szoros és elválaszthatatlan gazdasági egység és mégis, ha a dolgok mélyére nézünk, megállapíthatjuk, hogy három külön kontinensre bomlik. Az egyik része szenved, a másik csinálja és a harmadik utálja. Szennedni mi szenvedünk, mi, a Balkán. A Balkán ma már nem földrajzi, hanem gazdasági fogalom. Azok az államok tartoznak a balkáni Európához, amelyeknél a gazdasági állapotok balkánizálódtak. Ezek az államok ma már csak látszat-életet élnek és látszat-önállóságot mímelnék. Életük addig tart, amíg köldökzsinorjukat el nem vágják, amíg az anyatesthez tudnak és akarnak is kapcsolódni. Ezek az államok azoknak a nyugati nagyhatalmaknak vazaljai, amelyek még ma is az európai imperialista politikát csinálják.

A politikát eddig Európában négy állam csinálta: Franciaország, Németország, Anglia és Olaszország. Ma már csak hárman csinálják. Anglia kiugrott, mert Anglia is utálja, amit a többiek még mindig csinálnak.

Az utálkozó csoportja az Új Világ. Egészen új világ.

Most kibontakozóban. A kavargó ködből gomolyog elő, mint a barbár mihosz szerint maga a nagy mindenség, ahogyan létrejött. Nem passzivitás többé, nem letargikus és nem várja a feltámadást, hanem csinálja.

A revolúciók mindig keletről jöttek. Az evolúció mindig északról hömpölyög. Nem véletlen, hogy ez a most kialakulóban lévő evolúció ugyancsak északról közelít. A belga-luxemburgi vámunió most magába kapcsolta a hollandiai államtestet is. Hárman már vannak és négyen még következnek. Anglia rövidesen megéri és lehullik és behullik ebbe a gazdasági egységbe. Az ottavai konferenciát várja csak, amely az ősszel megoldja az anyállam és a dominiumok minden gazdasági vitáját és azon menten itt hagyja Európát, amelyhez vérségi és lelki kapcsolat már nem köti. Utálja. Most Lausanneban nagyon erősen ki kell hangsúlyozza, hogy utálja. Ugy beszélt Herriotval és a francia követeléseket olyan brüszkül utasítja vissza, ahogyan ezelőtt egy esztendővel még beszélni nem mert. Ugy félvállról beszél, mint a felmondásban lévő cseléd, aki elsején ugys elmegy. Megy az északi államokhoz — az Új Világ felé.

És az északi államok befogadják. Befogadják, mert mindenkit befogadnak. A belga-holland-luxemburgi vámunió első deklarációja szerint mindenkit hívnak is ebbe a szövetségbe, amely szövetség alapjában véve nem kevesebb és nem egyéb, mint Pán-Európa. Csak éppen Európa nélkül.

Pán-Európából átvették az ötletet, de nem vették át belőle azt az Európát, amely magát bele adni nem tudta, csak az ötletét.

Kimondotta a hármasszövetség, hogy a jövőben sem újabb vámkorlátokat nem állít, sem egyéb vámjellegű korlátozásokat nem létesít, sőt ellenkezőleg, évente ezentul tiz százalékkal leszállítja a vámot mindaddig, amíg a megállapított alacsony vámtarifához el nem érkezik. Aki ezt akarja, aki a józan ész józan szavát megérti: jöhet! — mondották.

És hárman mennek is már. Norvégia az északi vámblokkhoz szívesen lélekkel csatlakozni akar, Svédország sem utasítja vissza mereven az invitet és Dánia kijelentette, hogy abban a pillanatban megy, amelyben Anglia is megy. Dánia

Angliából el, tehát Dánia csak azt teheti, amit Anglia tesz.

A hármasszövetség tehát előbb-utóbb hetes-szövetség lesz.

„És mire a fák megegyeznek”, nyolcadik taggal szaporodik a szövetség: megérkeznek az Amerikai Egyesült Államok is.

A tudomány és a gazdasági-politika jól és tisztán látja, csak a nagy gazdasági egységeken belül támadhat újra fel a prosperit és mert az évszázadok vezére, a szárazföldi Európa, értelmes és logikus szavakra nem hallgat — megalkotják a maguk Új Világát. Az államoknak ma nem lehetnek skrupulusaik, mert már nincsenek kérdőjelek. Két kérdés van csupán és a két kérdés is csak két feleletet tűr.

Akarnak-e pusztulni és megsemmisülni az elbarrikádózott határokon belül avagy feladják a politikai és elvi szóharcot azért a széles és átfogó erejű gazdasági mezőnyért, amely elkövetkezhetik? Igen, avagy nem?

Akik a mai politikát csinálják, azok „nem”-mel válaszolnak.

Ezek itt benn, Európa közepében, uralkodni akarnak és harcolni a hatalomért. Ezek még sohasem és még most sem érkeztek el tovább, mint ahol a múlt század végén a gazdaság-politika tartott, amikor Európa nem dolgozott, hanem uralkodott. Uralkodott Ázsián, Afrikán,

Ausztrálián és a déli-amerikai szigeteken. Ma is uralkodni akar. A felszabadult kontinensek már nem türik az európai igát, tehát leigázták Európa közepét és keletét, hogy legyen, aki az igát tőrje.

És mi tőrjük. Azért szabadítottak fel bennünket nemzeti államokká, hogy gazdasági vazallussá lenyűgözhesselek.

Es sikerült.

Félig legalább is sikerült.

A politikai hatalom tagadhatatlanul az övék, a gazdasági nyomorúság ellenben nem bír adót fizetni. Tömegeket szereztek, katonák és ágyutűltelekek, de közben nem bírnak enni adni a zsoldosnak és ruházni sem bírják a martalócot.

Ezt utálja az Új Világ és ezért kialakulóban az északi blokk, amely itt hagy bennünket a Nadir peremén, a szakadék szélén és a purgatórium emésztő tüzeiben.

A genfi lefegyverzési és a lausannei jóvátételi konferencia már nem fontos nekik. Egész Európa nem fontos többé, mert Európa gazdasági Balkán, amelynek el kell merülni abban a pocsolyában, amelyet maga turt és maga öntözött. Vérrel öntözte.

Ott fenn, messze északra, a sziklák tejet, vegetáció sarjad és ezt a vegetációt kicsinyelni és fumigálni nem szabad. Az őz erdő valaha ugyancsak facsemeték rengetege volt. A cédrus fa is magból fakadt. Mindenütt humusszá érleli az élet a terméketlen és szervesetlen anyagot és mert a megújulás és újra életbe-szökkenés parancsa még a versaillesi és trianoni békeszerződéseknél is nagyobb ur, tizenöt keserves és kínos esztendő sorvasztó ugara után ki kellett sarjadni annak a világrendnek, amely ime elkövetkezendően.

Ott nyugaton és északon nem a krízis szünt meg, mert a krízis sohasem szűnik meg. Akit egyszer megütött a guta, azt másodszor is meglátogatja az agyvérzés és akit a harmadik is meglátott, az a halál jegyese. A krízisből nem lehet kigyógyulni és a multat nem lehet rekonstruálni. Meg kell halni annak, akit a betegség foga megrágott és előbb meg kell mindannyiunknak halni, hogy porainkból új élet születthesse.

Európa 1914. augusztus harmadikának Európáját akarja visszavarázsolni, holott látja és tudja, hogy a békét visszavarázsolni nem lehet. Nem lehet diktálni és uzsorázni ugyanakkor, amikor az emberi dolgozni és felfelé törni nem elegendik.

Újra kell születni tehát és mivel az új élet aggyastyánként nem születik, a meglévő végtelen világra csecsemőként újra kell jönnünk.

A csecsemő ime megszületett. Ez alkalommal nem Beülsenben, hanem Ottavában születik meg, ahol Anglia megegyezik dominiumaival és amely megegyezésnek nyomán a nyugati és északi európai hatalmak: a belgák, hollandusok, luxemburgiak, svédek, norvégok és dánok megegyeznek egymással abban, hogy nem élnek többé a kivénhedt és megmakacsosodott Európával és Európában, hanem a maguk teremtetett szabad gazdasági elvek pillérjein felépült Új Világban.

És hogy velünk mi lesz?

Majd utánuk megyünk: — az Új Világ felé.

Majd megyünk, ha megjön az eszünk. Vagy talán: nem megyünk, míg meg nem jön az eszünk.

Titulescu

közbenjárására:

Románia megkapja a népszövetségi kölcsönt,

ha bizonyos feltételeknek eleget tesz

Jönnek a Népszövetség pénzügyi szakértői

Bukarest, június 25.

A Vajda-kormány amint ismeretes, mindjárt hivatalba lépése után és még Titulescu itthon léte alatt Antoniadé genfi köve útján a Népszövetséghez beadványt intézett, amelyben technikai természetű pénzügyi segítséget kért. Ezt a beadványt Antoniadé követ már tíz nappal ezelőtt átnyújtotta a Népszövetségi főtitkárságnak, amely a pénzügyi bizottság elé utalta. Az időközben Genfben érkezett Titulescu azután minden tekintélye latbavetésével szorgalmazni kezdte a beadvány letárgyalását s fáradozása gyors eredménnyel járt, amennyiben

az illetékes pénzügyi bizottság már meg is vitatta és kedvező értelemben elintézte a román segélykérést.

Titulescu intervenciói alapján elhatározta ugyanis a bizottság, hogy a kérésnek megfelelőleg rövidesen néhány népszövetségi szakértőt küld Romániába azzal a megbízatással, hogy tizetesen vizsgálják meg az ország pénzügyi és költségvetési helyzetét.

Ilyképpen lehetséges, hogy a népszövetségi szakértők már a jövő héten, de legkésőbb július első felében megérkeznek Bukarestbe és munkához látnak. Ez volt

az a kedvező jelentés, amelyet Titulescu tegnap éjjel Vajda miniszterelnöknek telefonon adott.

Ami azt a pénzügyi segítséget illeti, amelynek ez a szakértői vizsgálat az előfeltétele, az Adeverul beavatott helyről ugy tudja, hogy

ez csak akkor várható, ha Románia teljesít a népszövetségi szakértők javasatainak az értelmében szervezi át egész államszerkezetét.

Amíg ez a gyökeres átszervezés meg nem történik, nem lehet szó semminemű kölcsönről. A lap szerint a Vajda kormány tisztában van azzal, hogy ennek az átszervezésnek a következő főintézkedéseket kell tartalmaznia:

Újból át kell szervezni a miniszteriumokat.

Harminc százalékkal csökkenteni kell az államgépezet terheit, azaz a tisztviselői létszámot.

Teljesen meg kell változtatni az egyenes és közvetett adók mai kivétési és behajtási rendszerét, végül

a legvégső határokig kell menni a takarékoságban.

Természetesen már maga az a gyökeres átszervezés is jelentékeny pénzügyi

forrásokat követel meg, mert hiszen tiszta helyzetet kell teremteni és

amellett, hogy ki kell egyenlíteni a köz tisztviselők és nyugdíjasok hátralekös követeléseit, átlag hat havi felmondási összeget kell adni az elbocsátandó tisztviselőknek.

Az a körülmény, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága hozzájárult szakértőinek a kiküldéséhez, természetesen távolról sem jelenti a népszövetségi segítség biztos bekövetkezését, mert hiszen ezt a szakértők megállapításaitól és tanácsaiknak a tökéletes végrehajtásától teszik Genfben függővé. Az a tény azonban, hogy a Népszövetség kiküldi szakértőit, máris azt bizonyítja, hogy Titulescu akciója sikerrel járt és hogy a Népszövetség komolyan foglalkozik Románia pénzügyi talpraállításának kérdésével.

A régi választott tanácsok logják megválasztani a tanácsi szenátorokat

Az ellenzéki sajtó a választások kiírása óta állandóan támadja a kormányt, többek között amiatt is, hogy nem irta ki a községi és megyei szenátor választást a

Ilyenformán csonka szenátussal akarja megnyitni az új parlamentet. Hosszas fontolgatás után a kormány most végre döntött ebben a kényes alkotmányos kérdésben és — amint a belügyminisztérium köréből hírlik, — úgy határozott, hogy a napokban pótlólag mégis kiírja a községi és megyei tanácsok szenátorválasztásait.

A választást állítólag nem az újonnan kinevezett interimár bizottságok fogják eszközölni, hanem csupán a választás megejtésére újból összehívják a Jorga-kormány által annakidején feloszlott községi és megyei tanácsokat, hogy az ellenzéknek ne legyen módjában megpeticionálni ezt a választást.

A választott községi, városi és megyei tanácsok egybehívásáról és az általuk delegálandó szenátor választásának a kiírásáról szóló királyi dekrétum, minden valószínűség szerint a napokban jelenik meg.

A szabályszerű tanácsok összehívását annyival is inkább szívesen rendeli el a kormány, mert ezeket tudvalevőleg a multikori nemzeti parasztpárti uralom alatt választották meg.

18 közigazgatási vezérfelügyelőt menesztettek.

A belügyminiszter visszavonta 14 közigazgatási vezérfelügyelőnek a megbízatását, akiket annakidején a Jorga-kormány nevezett ki, és akik napidíjas alapon a közrendészeti alaphoz huzták tekintélyes fizetésüket. Ezzel egyidejűleg még másik 4 közigazgatási vezérfelügyelő kinevezését is visszavonták, miután azok törvénytelen feltételek mellett történtek.

AZ INDREPTAREA SÜLYOS VÁDJA AUBOIN ELLEN

Amíg a Nemzeti Bank francia szaktanácsadójának, Auboinnak a visszaérkezését a kormány sajto nagy elégtétellel üdvözölte, az Averescu-párti Indreptarea sulyos vádakkal fogadja. Nem kevesebbet állít Auboinról az averescanus félhivatalos, mint hogy megvesztegethető, mert eddig csak akkor járult hozzá ahhoz hogy a Nemzeti Bank bizonyos összegekkel kiegészítse az államot, ha megfelelő pénzbeli ellenszolgáltatást kapott ezért. A kormány sajto óriási megbotránkössal utasítja vissza az Indreptarea insinuációit és skandalumot jósol, mert hiszen alig ha valószínű, hogy a lap ezt a sulyos vádat bizonyítékokkal tudná alátámasztani.

Legújabb választási hírek

CSIKSZEREDA

Az Országos Magyar Párt csikmegyei elnöksége elhatározta, hogy tekintettel a nyári munkára s a nehéz gazdasági viszonyokra, a választásokkal kapcsolatosan nem küldi jeleltjeit faluról-falura, amint az szokás volt eddig, hanem két népgyűlést rendez. Egyet Csikszeredában július 3-án délután 3 órai kezdettel a közbirtokossági székházban s a másodikat július 10-én Gyergyószentmiklóson, amelynek pontos idejét és helyét az ottani tagozat fogja megállapítani. E nagygyűléseken fogják ismertetni a jelöltek programjukat. Ezuttal is felhívja a Magyar Párt csiki elnöksége vidéki tagozatait, hogy a népgyűléseken minél nagyobb számban vonulassák fel tagjaikat.

SZEKELYUDVARHELY

Érdekes választási manifestuma jelent meg a kormánynak a szekely anyavárosban. Talán ez az első, amely a kormány szándékát hivatalosan is leszögezi. Erdemes néhány sorát szösz szerint ismertetnünk: Választási meg egyezés nem jöhetett létre a kormányzó nemzeti parasztpárt és a magyar párt között, — mondja a kiáltvány, — mert mi nem biztosíthatjuk a magyar dolgozó és munkás emberek feletti kizárólagos uralmat az ő számukra. Külpolitikailag küzdünk a dunai országok, Magyarország, stb. államszövetségének megalkotásáért. Közigazgatásilag visszahelyezzük az 1929-es törvényt. A forgalomban levő pénzmennyiséget emelni fogjuk, megfelelő fedezettel. Módosított és általános konverzió és egyéb választási ígéret.

A magyar párt jelöltjei a régiek lettek. Az olíberálisok listavezetője Pordea és Andreias György volt prefektus, a kormánypártét dr. Solomon, aki a kiáltványt is aláírta, vezeti. A munkások Jakab Jánost jelölték vezetőnek. Felütné, hogy Ugron Ákos, aki a magyar párt oszlopos tagja volt régebben, a kormánypárt listáján szerepel.

TEMESVÁR

A nemzeti parasztpárt és a svábság között megegyezés jött létre, amely szerint a svábok két képviselő és egy szenátori mandátumot kapnak a kormánylistán. A svábok képviselőikül Schreiber Ferencet és dr. Richer Imre ügyvédet, szenátornak pedig Muth Cászpárti jelölték.

MAROSVÁSARHELY

A liberális párt ma nyújtotta be választási listáját, amely a következőképpen néz ki: 1. Bogdán Duica, 2. Jonescu, 3. Porumsky ügyvéd. Szenátorjelöltek Russu Stefan és dr. Gas-ton Dumitru.

BRASSÓ

A Goga-párt brassói csoportja, Laticu ügyvéd elnöke alatt, tegnap ülést tartott, amelyen megvitatották a párt magatartását. A brassói gogista-csoport mindenekelőtt leszögezte, hogy csak három politikai párt jöhet számításba Romániában: a nemzeti parasztpárt, a nemzeti agrárpárt, illetve a gogisták és a liberálisok. Mint minden politikai párt, a Goga-párt is azt vallja, hogy célja az adózás csökkentése, a közpénzek sikkasztóinak börtönbe küldése, a törvényesség és alkotmányosság helyreállítása, a hitelélet visszaállítása, a földkisajátítások revíziója stb.

KOLOZSVÁR

Szombaton délelőtt 10 órakor gyűlt össze a Magyar Párt elnöki tanácsa, hogy a jelölések ügyében az előkészítő munkálatokat befejezze és a párt intéző bizottságának vasárnapi ülésére már kész jelölő listákat terjesztessen.

Minden jel arra mutat, hogy a nemzeti parasztpárt és a Magyar Párt paktumtárgyalásai végleg meghiusultnak tekinthetők, mert a kormánypárt és a nemrég megalakult Magyar Gazdasági Szövetség között a tárgyalások eredményesen befejeződtek. Formális paktumról azonban ebben az esetben sincsen szó, mert a nemzeti parasztpárt saját listáin fogja szerepeltetni a szövetség jelöltjeit. A tárgyalásokról elterjedt hírek szerint a

nemzeti parasztpárt Udvarhelymegyében Bárdos Pétert, Csikban dr. Makkai Domokost tette meg listavezetőnek, míg a háromszéki listán Bordeaux Hugó dr. Temesmegyében pedig Pogány László szerkesztő nevét vették fel a nemzeti parasztpárti jelölőlistákra.

A sziguranca egyébként változatlan tartással folytatja a dolgozók blokkjához tartozók üldözését. Szombaton délig összesen 83 embert vettek őrizetbe és helyeztek el a 83. gyalogezred laktanyájában. A foglyszallító rendőrautók az éjszaka folyamán is többször kiszállt, de üresen tért vissza. Ezt a kudarcot annak lehet tulajdonítani, hogy akit lehetett, azt már ugyanis lefogták, a többiek pedig nem mernek hazamenni.

Jellemző, hogy Kohn Hillel dr. ügyvéd irodáját Orlescu komizár és Draghiciu bűnügyi osztályfőnök tartják megszállva. Várják, hogy a blokk vezére hazaérjen s hogy őt is hívei közé csukják.

Szombaton délbén az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy a letartóztatott munkások feleségei küldöttségileg jártak a rendőrkvesztúrán, ahol azt akarták elérni, hogy férjeiket helyezték szabadlábra. Kiszivárgott hírek szerint Bocsaánczi Ferencné és egy másik asszonyt a rendőrségen lefogták és elverték. Az asszonykúldöttségről egyébként a rendőrségen semmiféle felvilágosítást nem adnak.

Incidens a sepsiszentgyörgyi nyugdíjfizetésnél

Elvették a kijárólól az elintézt könyveket és deponálták a rendőrségnél

Sepsiszentgyörgy, június 25.

A sepsiszentgyörgyi nyugdíjasok, akik hónapok óta nem kapták meg járandóságait, tegnap ismét összegyűltek a pénzügyigazgatóságon, abban a reményben, hogy végre mégis csak pénzhez jutnak. A várakozás hiábavaló óráit kínos incidens zavarta meg.

Délelőtt 10 óra körül megjelent a pénzügyigazgatóságon az egyik sepsiszentgyörgyi ügyvéd, aki rövidesen összeszedett 5 nyugdíjlevelet s aztán elintézte, hogy azokra a nyugdíjat ki is utalják. Ugyanekkor az összegyűlekezett nyugdíjasokkal azt közölték a pénzügyigazgatóság pénztáránál, hogy nincs pénz és nem tudnak fizetni.

A nyugdíjasok között természetesen

óriási izgalmat és felháborodást keltett ez az eljárás. Pénzt nem kapnak, csak azok, akiknek ügyét az ügyvéd kijárta.

Véletlenül a pénzügyigazgatóság épületében tartózkodott Marcu liceumi igazgató, aki a történetekről értesülve, a kijáró elé lépett és kiszedte kezéből az elintézt nyugdíjleveleket. Azután pedig elsielt a rendőrségre, ahol feljelentést tett a kijáró ügyvéd ellen.

A sepsiszentgyörgyi nyugdíjasok most nagy érdeklődéssel várják, hogy a pénzügyigazgatóságon lejártszódott kínos afférnek lesz-e folytaása és megbüntetik-e a nyugdíjasok nyomorúságos helyzetét kihasználó fiskálist.

Országszerte borzalmas károkat okoztak a viharok

Bukarest, június 25.

Az utóbbi napok felhőszakadásai és az állandó esőzés országszerte pusztító árvizet idézett elő. A folyók nem bírták felvenni a nagy mennyiségű csapadékot és a legtöbb helyütt kiöntöttek, jelentékeny károkat okozva úgy a magán- mint a közvagyonban.

A belügyminisztériumoz érkezett jelentések szerint a hatalmas esőzés eddig különösen az okiráltságbeli Tutova és Tecuci megyékben végzett nagy pusztításokat.

Barlad városát teljesen elöntötte az árvíz. A legtöbb utcát egy méteres víz

borítja, és közlekedni csak csónakokkal lehet. A középületek és az állomás is víz alá kerültek, s minden tevékenység lehetetlenné vált. A vonatok nem közlekednek s így a várost teljesen elszigetelte az árvíz.

Bukarest és Jasi között csak nagy kerülővel tudják lebonyolítani a forgalmat.

A két regáti megyében az áradás eddig 100 milliós károkat okozott.

A kormány utasítására Pop Jonel dr. belügyi államtitkár kiutazott az árvíz sújtotta vidékre, hogy ott gyors segílyt osszon ki a lakosságnak.

Kisküküllő és Marosmegyéket valósággal letarolta a pusztító vihar

Dicsőszentmárton, június 25

A dicsőszentmártoni mezőgazdasági kamarához most érkeztek be a jelentések a Kisküküllő és Marosmegye felett elvunuló vihar és jégverés pusztításairól. A mezőgazdasági kamara elnökségéhez befutott jelentések szerint az itéletű Balázsfalva környékén kezdette meg pusztításait Kisküküllő megye területén.

Bethlenszentmiklóson a jég teljesen elpusztította a Bruckenthal-uradalom kísérelti telepét, amelyen tizholdnyi területen szőjabab ültetvény volt. Zsidván és Kisküküllőváron a jégeső és szélvihar 15—15 százalékos kárt okozott a szőlőkben, míg a bogácsi határban a szőlők 80 százalékos károkat szenvedtek.

Szőkefalva, Gálfalva és Balázstelke határában az orkánszerű szélvihar és fellegszakadás a vetéseket verte tönkre. —

Körös község határában a szélvihar olyan irtózatossá erejű volt, hogy egy fiatal erdőséget teljesen leborotvált a föld színéről. Harangláb határában helyenként a jég teljesen megsemmisítette a vetéseket.

Küküllődombó községben, amely dombon épült a hirtelen felhőszakadás ólakt, kerítéseket és apróbb háziállatokat sodort magával a völgybe. Somostelkét a

DÉS

A Magyar Párt dési tagozata összeállította jelölő listáját, amelyet a párt intézőbizottságának vasárnapi ülésén hagyják jóvá. A dési listán első helyen Desbordes Ernő sajóudvarhelyi földbirtokos neve áll. A második helyre vagy Bene Ferenc dr., vagy pedig Biró József dr. kerül.

ARAD

A választási fronton rövid szélcsend után újból mozgalmassá vált az élet. Főleg a kormánypárt az, amelynek egysege erős válságon megy keresztül. A nemzeti parasztpárt aradi és aradmegyei disszidens csoportja, amelynek élén Marsieu Jusztin volt prefektus áll, elhatározta, hogy minden öszeköttetést megszakít a párttal és a választásokon disszidens nemzeti parasztpárti csoport címen önállóan indul. Marsieu dr. az önálló listát már be is nyújtotta a törvénysszékn.

Mint ismeretes, a városi tanács egyetlen magyar tagjává báró Andrányi Lajost nevezték ki. Andrányi báró a szombati nap folyamán közölte a városi tanács vezetőségével, hogy a városi tanács tag-ságát, a Magyar Párt politikai álláspontja miatt, nem fogadhatja el. Az aradi tanácsnak tehát egyetlen magyar tagja sem lesz.

víztömeg úgy elárasztotta, hogy a mélyben fekvő házakba is benyomult.

Gyulason az itéletidőben csapkodó vilámok közül az egyik a mezőre hajtott csorda közé vágódott és agyonütött egy tehenet.

A mezőgazdasági kamara értesülése szerint a kukorica vetések aránylag keveset szenvedtek a pusztító vihartól. A kamara vezetősége egyébként lépéseket tesz arra, hogy a jégveréstől sújtott vidékek gazdálkodói segítséget kapjanak.

Itt említjük meg, hogy a hatalmas felhőszakadás miatt a Kisküküllő vízállása felméternyt emelkedett.

A rehabilitált Darwin

Mégis a majomtól származunk

London, június 25.

Szumátra szigetén, egy angol tudósokból álló expedíció tagjai új emberfajt fedeztek fel. A szumátrai dzsunglek eddig teljesen ismeretlen öslakói alig 120 cm. magasságúak, rózsaszínű bőriük és barlangokban laknak, rendkívül kezdetleges, szinte állati sor-sban. Táplálékukat halak és gyökerek alkotják. A tudósok megállapítása szerint ez az újonnan felfedezett emberfaj átmenetet alkot az emberszábas nagymajmok és a primitív ember között. Tudományos körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a szumátrai barlanglakók felfedezésének, mert bizonyítékot látnak bennük a darwini teóriák helyességében. Az új emberkében képviselné a természet azt a láncszemet, amely eddig a darwini tanokból hiányzott az ember és a majom azonos származásának igazolására.

Bécsben két részletben fizetik az állami tisztviselőket

Bécs, június 25.

Az osztrák szövetségi kormány tagjai a pénteken tartott minisztertanácson elhatározták, hogy július hónapra az állami tisztviselők fizetését csak két részletben fogják folyósítani.

A minisztertanácsi határozat értelmében az ausztriai állami tisztviselők július elsején fizetésüknek 60, július 15-én pedig a hátralevő 40 százalékát kapják kézhez.

A szövetségi kormány határozatának híre pénteken délután terjedt el Bécsben és a vidéki városokban s mindenütt nagy izgalmat okozott a tisztviselők között. A bécsi lapok jelentése szerint valószínű, hogy az állami tisztviselők erőlyesen fog-nak tiltakozni a havi fizetéseknek két részletben való folyósítása ellen.

BRASSO „Modern Mozgó” Telefon 518

Ma szombaton és holnap, vasárnap kerül bemutatásra a németül beszélő és éneklő Premier! nagyszerű filmkláger:

„Pánik Chicagóban”

Előjáték: legújabb németül beszélő Jurnál (AL-CAPONE) Előjáték: legújabb németül beszélő Jurnál

a német filmgyártás legérdekesebb remekműve — A főszerepben: Olga Tschechova, Hilde Hildebrand, Hans Rehmann

Vasárnap délelőtt 11—1-ig Matiné „OPERABÁL” német filmoperette. — Helyárak 10—15 lei.

Jön! Die Dame und ihr Schoffeur — Ünagysága autót vezet Jön! német filmoperette. Fősz. Charlotte Sussa és Felix Bressard.

KACKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENŐTT VEKNI KENYÉR

Kedvezőbb atmoszféra keletkezett Lausannében

Néhány napi szélcsönd, Herriot és Papen is hazautaztak

Lausanne, június 25.

Hétfő óta állandóan folytak a tanácskozások a jóvátételi konferencia vezető-egyeniségei között, hogy a német és francia felfogást valahogy közelebb hozzák egymáshoz.

Még a hét közepén is az volt a helyzet, hogy minden remény hiábavaló volt és a konferencia munkája eredménytelenül végződik, hiszen semmi jel nem mutatott arra, hogy közös nevezőre lehessen hozni a francia felfogást a német nyomorral.

A nyomott hangulatu lausannei tanácskozásokban azonban a pénteki nap igen nagyjelentőségű fordulatot hozott. Eddig ugyanis egész héten a német delegációnak szinte teljes kapcsolásával folytak a tárgyalások. Herriot francia miniszterelnök és von Papen német birodalmi kancellár találkozása, amelyet tovább halogatni nem lehetett, mégis csak hozott némi közeledést. Tulzott reményeket azonban ehhez sem lehet fűzni, mert a világ népei előtt annyira rokonszenves megoldást, a jóvátételek teljes törlesztését a két államférfiu tanácskozása sem valósította meg, csak újabb koncessziókat, amelyeket kölcsönösen meg kellett hozni.

Herriot és Papen tanácskozásairól egyébként a következő tudósítások számolnak be:

HERRIOT NYILATKOZIK

Herriot a német kancellárral folytatott tanácskozások befejezése után felkereste MacDonald angol miniszterelnököt is. Később fogadta a hírlapírókat és a következő nyilatkozatot adta:

— MacDonalddal sikerült megállapodást teremteni a követendő irányra vonatkozólag.

A szűkszavú nyilatkozatból a jóvátételi konferencia köreiben arra következtetnek, hogy

Anglia már nem ragaszkodik teljes odaadással a jóvátételi fizetések teljes megszüntetéséhez, viszont Németország sem kívánja azt, hogy Franciaország minden ellenszolgáltatás nélkül mondjon le a jóvátételi szolgáltatásokról.

Herriot különben nemcsak Papen német kancellárral, hanem Apponyi Albert gróffal, Marinkoviccsal, Titulescuval és von Bülow német külügyi államtitkárral is tanácskozásokat folytatott.

Az utolsó két nap tárgyalásaival a konferencia hangulata kissé nyugvópont-ra jutott és

minden remény megvan arra, hogy a kölcsönös engedményekkel most már biztosították az eredményes munkát.

Herriot különben visszatért Párisba, ahonnan csak a jövő hét elején tér vissza. Elutazott Papen kancellár is, hogy Berlinben beszámolót tartson a lausannei tárgyalások fejleményeiről.

A francia lapok nagy érdeklődéssel kommentálják Herriot és Papen tárgyalásainak eredményét. A Matin például így tudja, hogy

a német-francia megegyezésben tulajdonképpen a francia és német ipar, valamint tökéletes együttműködéséről van szó.

Franciaország ugyanis biztosan a német ipar tömeggyártmányainak a gyarmatokon való értékesítését. Szó volt a Matin szerint a dunai államok kérdéséről is és behatóan megtárgyalták a gaboná-árak revalorizációjának problémáját. Ha ezekben a kérdésekben a végleges megállapodásokat megkötik, akkor — így tudja a Matin — Franciaország még viszáter a 15 évi Treuga Deit indítványozó angol javaslatokhoz.

A FRANCIA SAJTÓ

A lausannei konferencián bekövetkezett megnyugtató fordulattal a francia sajtó egyre élénkebben foglalkozik.

MacDonald, Herriot és Papen tárgyalásait a párisi lapok általában történelmi jelentőségűnek ítélik.

Az Echo de Paris hasábjain Pertinax a kiváló külpolitikai szakértő arra mutat rá, hogy Lausanneban a német delegáció részéről a javaslatoknak egész sorozatát juttatták el a francia miniszterelnökhöz, de ezeknek a német indítványoknak értékét és jelentőségét ebben a pillanatban nem lehet még megítélni.

A Journal vezércikke a jóvátételi kon-

ferencia legújabb fordulatáról beszámolva kifejti, hogy

a francia-német megegyezésnek nincsen akadály, de Németországnak ellenszolgáltatásként le kell mondania a békerrevizió gondolatáról és garanciákat kell nyújtania.

A Poupolaire hasábjain Leon Blum, a francia szocialisták vezére azt fejtegeti, hogy a különben is jelentéktelen összegű jóvátételi kötelezettségek miatt Németországnak nem érdemes világpolitikai helyzetét áldozatul dobni.

Erdekesebb és konkrétebb adatokat szolgáltatnak a lausannei fordulatról az angol főváros lapjai.

A Morning Post értesülése szerint a német jóvátételi fizetéseket beillesztik ab-

ba a nagyvezetési nemzetközi programba, amellyel az európai államok általános rekonstrukcióját akarják szolgálni. A koncepció keretében Németország nemzetközi jellegű közmunkákat volna köteles végezni, amelyek többé nem hadisarc jellegűek, viszont Németország azokkal mégis törlesztheti kötelezettségeit. A német-francia együttműködés a közép-európai és különösen a Dunai államok rekonstrukciója szempontjából igen fontos. Anglia érdekeit ezek a megállapodások nem érintik közelebbről.

Az Exchange Telegraph értesülése szerint a német jóvátételek összegét most már összesen 240 millió aranymárkára csökkentették, amit Németországnak majd a normális viszonyok helyreállása után kell lefizetnie. Viszont a jóvátétel-

Meghosszabbították a 20 holdon felüli birtokok konverziós bejelentési határidejét

Bukarest, június 25.

A mezőgazdasági adósságok konverziójáról szóló törvény értelmében a 20 holdon aluli birtokok terhelő adósságok jogszertint konverziójára vonatkozó kérvényeket a törvény közzétételétől számított 3, a 20 holdon felülieket pedig 2 hónapon belül kell bejelenteni. Utóbbi ka tegőriakra, tehát a 20 holdon felüli birtokok adósságaira nézve ez a határidő június 21-én már lejárt, s az illetékes bíróságok azóta nem fogadták el az elkészített bejelentéseket, illetőleg kérvényeket.

Ezzel kapcsolatban Potarca igazságügyminiszter most körrendeletet küldött a törvényszékekhez, utasítva azokat, hogy július 19-éig fogadják el a 20 holdnál nagyobb birtokokra vonatkozó konverziós kérvényeket is. Rendeletét azzal indokolja az igazságügyminiszter, hogy semmi különös értelme nem volt és nincsen annak a megkülönböztetésnek, amelyet a törvény a 20 holdon aluli és a 20 holdon felüli birtokok adósságainak a bejelentési határidejét illetően tesz. Miután tehát a jogszertint konverziót élvező 20 holdon aluli birtokok adósságainak a bejelentési terminusa csak július 19-ike, ugyanezzel be lehet még nyújtani a nagyobb birtokok konverziós kérelmeit is.

Konverzió halállal

A feldühödött hitelező 300 lej miatt agyonütötte a konverzióra hivatkozó adóst

Nagyvárad, június 25.

Halálos végű konfliktust eredményezett Fugyivásárhelyen a konverzió téves felfogása.

Mester János fugyivásárhelyi földműves már régebben 300 lejjel tartozott Pogány János gazdálkodónak. Pogány az utóbbi időben sürin követelte a tartozást, Mester azonban a mai rettentő nyomorban még ezt az összeget sem tudta előteremteni. Szombaton reggel aztán ez a huzavona tragédiába torkol-

lott. A két gazda hajnalban találkozott, Pogány ismételtén kérte Mestertől, hogy adja meg a 300 lejt.

Mester arra hivatkozott, hogy konverzió van és ezért nem köteles fizetni. Pogány emiatt feldühödött és botjával úgy fejbe-vágta Mestert, hogy az nyomban szörnyethalt.

A csendőrség letartóztatta a feldühödött hitelezőt és átkísérte a nagyváradai ügyészséghez.

Küszöbön a német restauráció?

A Daily Herald szenzációs cikke a Hofenzollern-család felülő mozgolódásáról

London, június 25.

A Papen-kabinet megalakulásával egyidőben az angol sajtóban hírek jelentek meg arról, hogy Németországban számolnak a Hofenzollern-dinasztia visszahozásával. Beszámoltunk már arról, hogy az új német kormány ezeket a híreket, amelyek a restauráció tervét befejezettnek mondták, erőlyesen megcáfolta és légből kapott koholmányoknak minősítette.

A Daily Herald most ismét foglalkozik a német restaurációs tervekkel. Az angol lap szerint

Vilmos excsászár közvetlen környezetében igen élénk tárgyalások folynak a restauráció kérdéséről.

Az uralkodó személyét illetően azonban

még nem történt megegyezés, hiszen Vilmos családja sem tudott még ebben a tekintetben dönteni.

A Daily Herald értesülése szerint Vilmos magas korára való tekintettel többé nem pályázik a német trónra és a maga részéről a volt német trónörökösét favorizálja.

A trónörökös felesége azonban inkább a fiát szeretné a trónon látni, mint a férjét. Viszont Hermína excsászárnénak is megvan a maga külön császárjelöltje.

Az angol lap szerint Vilmos sandworthi látogatása szorosan összefügg a német trón betöltésének kérdésével s ugyancsak a restaurációs tervekkel hozható kapcsolatba Vilmosnak az a terve is, hogy doornni magányát el-hagyja és Sandworthban telepedjék le.

Lei 200

napi ártól kezdve jó polgári pénz. Pom-pás napos fekvés, — Iszapfürdők a házban. Páratlan csuz, köszvény, ischias eseteiben — Felvilágosítás: Pöstyén iroda, Singer L. Timişoara 11. Str Saguna 8.

PÖSTYÉN

ben érdekelt hatalmak is csak abban az esetben követelik a jóvátételi összegeket, ha azokra mulhatatlanul szükségük lenne.

AZ OLASZ NAGYLELKÜSÉG

A Havas távirati ügynökség értesülése szerint Grandi olasz külügyminiszter szombaton délelőtti emlékiratot nyújtott át MacDonaldnak s abban lejegyezte kormány álláspontját a jóvátételi kérdésben.

Grandi jegyzéke szerint abban az esetben, ha a jóvátételek teljes elengedésben állapodnának meg a hatalmak Olaszország teljes mértékben támogatja az egyezséget. Ha azonban Németország kötelezettségeit nem szüntelnék meg, akkor Olaszország fenntartja magának azt a jogot, hogy később erőnyesítse a jóvátételre vonatkozó igényeit.

10 millió lej kap Resica a hátralekös munkabérek kifizetésére

Bukarest, június 25.

Tekintettel a resicai munkásság kétségbeeső helyzetére és rendkívül elkeseredett hangulatára, D. R. Joanifescu munkaügyi miniszter közbelépésére a csütörtökön este tartott minisztertanács utasította Crisan pénzügyi államtitkárt, keressen módot arra, hogy

az állam 10 millió lej folyósítson a Resicaműveknek, a feleslegben fennálló adósságai számlájára.

Ennek a 10 millió lejnek az a rendeltetése, hogy

a vállalat ezt az összeget kizárólag munkásai és tisztviselői többhavi hátralekainak kifizetésére fordítsa.

Ezt a határozatot Joanifescu munkaügyi miniszter személyesen közölte a resicai munkás delegációval, amely mánapok óta sürgeti Bukarestben ezt a kifizetést. Most aztán csak az a kérdés, vajjon a Resica művek igazgatósága tényleg alkalmazottai hátralekös fizetéseinek törlesztésére fogja-e fordítani ezt a summát, már amennyiben a pénzügyminisztériumnak sikerül a 10 milliót előteremtenie.

TÜDŐBETEGEK!

Sok ezer ember már meggyógyult!

Kérje azonnal könyvem az

Új táplálkozás művészetéről,

mely már sokakat megmentett. Bármely szokott életmódnál alkalmazható és a betegség gyorsabb legyőzését elősegíti. Ej-jeli izzás és köhögés eltűnik, a test-súly gyarapodik és fokozatos elmeszesedés a bajt megállásra kényszeríti. Az orvosi tudomány

komoly férfiai

igazolják módszerem kiválóságát és alkalmazásához szívesen hozzájárulnak. Minél előbb kezd meg táplálkozási módszeremet, annál jobb.

Ha teljesen ingyen és portómentesen akar hozzájutni könyvemhez, írjon haladéktalanul egy levelezőlapot az alanti címre, hogy Ön is azon szerencsések közé tartozzék, kik a kiadóm rendelkezésére álló

10.000 drb. ingyen könyvből kapnak.

Postajuttatvány:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 582.

Ákom-bákom

A gyalogjárón valami fényes hever. Látom, hogy üvegszilánk s ott hagyom. Előttem egy szegény asszony halad. Az most pillantja meg. Rátékit, mint a vércse. Már hajol érte. Hűvölkéje és mutatósja közt tartja s egészen közel emeli szeméhez. Szeme jobban tündököl, mint ez a csillogó göröngy. Ugy égszeme, akár a briliáns. Agyán az a gondolat villan át, hogy most végre személyesen találkozott a Szerencsével, az utcán fekvő Kincssel, mely egyszer életében mindenkit megkísért, az áldott, szeszélyes Véletlennel. Ez a bizonyosság azonban csak egy pillanat. A láng, mely felcsóvázott szemében, ellobban, kihámoz. Keze csüggeteg hull alá, de ujjai közül azért nem engedi ki, amit ott szorongat. Ballag tovább, lassan. Alig tesz pár lépést, ismét megáll, ismét nézegeti gyermekálmának gyémántját, már hitetlenül, de mégis hűdön, hátha csalódott. Kétkedni kezd kétségében. Szeme újra ragyog. Ugy mered a hitvány üvegszemétre, mint kigyóbüvölő a kigyóra. Vajha valóra válnék akarata valami csoda, valami varázslat által. Indul és visszatér, szalad és gyökeret ver lába. Hányszor ismétlődik a remény és csalódás e mozgalmas drámája? Nem tudom. Már tíz perce figyelem s folyton újra kezd. Most megint szentül meg van győződve, hogy a mesebeli ékköre bukkant. Megy-megy és nézi-nézi. En pedig közben azon töprengök, hogy mi játszik így vele. Szeme homályosabb, mint az enyém? Megfigyelőképpessége csekélyebb? Itélete gyarlóbb? Aligha. Csak vágya nagyobb, a vágya.

Amikor az osztrákok elfoglalták Dalmáciát, az ottani főrangú családok néma tiltakozásra határozták el magukat. A dalmata fiatal nemesek fogadalmat tettek egymásnak, hogy nem nőülnek többé, nem alapítanak családot, mert nem akarják, hogy maguk szakadjon s utódai ne tengődjenek szégyenletes rabszolgaságban. Fogadalmukat, — háromukat kivéve, — valamennyien megtartották. Nem firtatom, mit jelentettük gyakorlati, vagy lélektani szempontból, egyszerűen bámulom a benne megnyilatkozó erkölcsi erőt, melyre, — úgy érzem, — a jelen már nem volna képes. Mi is volt ez? Kolostori önsanyargatás, minden külső kényszer nélkül, a szöges vezeklő szigora, mely belemar a husba és lélekbe, az utódok túlbilági mennyországáról való lemondás, dacból, egy fajta történelmi tömeg-gyilkossága, hogy a fajta gondolata tovább éljen, tisztán, hadüzenet az életnek, az élet nevében. Akárhogy forgatom a szót: nagyszerű ez, nagyszerű.

Egy hölgy így szól hozzám: — Hallja ezt a kacagást? Amikor nálunk a hegyoldalon kitavasodik, nekünk nem a fecskék csicseregnek. Vidám, fiatal cselédek nevetnek.

Villánk előtt utcapadók vannak. Dajkák, pesztonkák lepik el ilyenkor csoportosan, falusi lányok, akik nemrég jöttek föl és mulatnak, hahotáznak széles jókedvükben, az élet csiklandó, fölbizsergő örömeitől. Előttük a nyár. Várnak valamit. Jöjjön azonban ide ősszel. Akkor is itt ülnek. De mindegyik padon csak egy-egy, külön. Csönd van. Fejük lehajtják a pad támlájára. Valamennyien sírnak.

Arva, öreg néni jár házról-házra. Zavarosan kisebb kölcsönöket kér közeli és távoli ismerőseitől. Hajdan jobb napokat látott. Kastélya volt, birtoka, neve. Közvetlen le származottja egy írónak, kinek szobra nem messze áll lakásától.

Ha reggelenként elindul kolduló körutjára, mindig el kell haladnia a szobor előtt. Nem mer föltekinteni rá. Őse az örökkévalóság öröklényén bizonyára haragosan ráncolja már vány-szemöldökeit. De a szobortól, — sajnos, — nem lehet kölcsön kérni.

Cafatos selymekabátjában kócosan, bebenyit ide-oda. Leül beszélgetni. Egyszerre homlokára csap, eszébe jut, hogy nincs vilámpénze, otthon felejtette erszényét. Csak pár fillérre van szüksége, pár órára. Ha kap valamit, eltűnik s akkor hónapokig nem jelentkezik, míg adóssága feledésbe nem megy.

Főképp egyszerűbb emberekkel barátkozik, mert azok adnak legtöbbet. Mindenki ismert a környéken. Multkor megkérdeztem többektől, vajjon tudják-e, kicsoda ez a jobb sorsra érdemes hölgy?

— Hogyne, kérem, — felelték egyértelműen. — Ő a szobor rokona...

KOSZTOLANYI DEZSŐ

— SZABADLÁBRA HELYEZTÉK RÁCZ BÉLA MAROSVÁSÁRHELYI KERESKEDŐT. Marosvásárhelyről jelentik: Megirtuk, hogy a választási előkészületekkel kapcsolatban tartóztatták Ráczt Béla marosvásárhelyi kereskedőt, a Dolgozók Blokkjának egyik állítólagos exponensét. Ráczt Kolozsvárra viték kihallgatás végett, ami negatív eredménnyel végződött. A kereskedőt szabadlábra helyezték és az ma vissza is érkezett már Marosvásárhelyre. Vele együtt került szabadlábra dr. Suláriu ügyvéd is.

B. I. 4. OLDAL

A brassói tanárok egységes állásfoglalása Fortu professzor mellett és Jorga ellen

A volt miniszterelnök által indított rágalmozási ügyben a maguk részéről védőt delegáltak Fortu professzor mellé

Brassó, június 25.

A brassói középiskolai tanárok pénteken délután ülést tartottak, amelyen egyhangúlag Fortu fővárosi tanártársuk mellé álltak. Ismeretes, hogy Fortu a sötétmultu Jorga-kormány közvetlen bukása előtt hatalmas beszédet tartott a tanárok kongresszusán, amelyen élesen elítélte Jorgát és kormányát. Ez a beszéd nagyban elősegítette Jorgaék gyors és csufos bukását.

Jorga professzort, akit ez a beszéd végig sértett, rágalmozásért pert indított Fortu ellen.

A tárgyalást rövidesen megtartják és a brassói középiskolai tanárok, hogy ezen az uton is bebizonyítsák szolidaritásukat Fortu Grigore tanártársukkal szemben,

a tárgyalásra egyik védőügypédnek Marculesu profeszort, tanártársukat és ügyvédet delegálták.

Szerbiában teljes a politikai zavar

Összeesküvésszerű maffiával akarnak megbuktatni két minisztert

Zsifkovics volt diktátor újra előtérben

Belgrád, június 25.

Marinkovics szerb miniszterelnököt mára, szombatra várják haza a genfi és a lausannei konferenciáról. Érkezése elé a főváros politikai körei rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek, mert a belpolitikai élet legújabb eseményei miatt ismét általános kormányválságra számítanak.

A diktatura örökét átvevő Marinkovics-kabinet körül csoportosuló állampartban egy új ellenzéki csoport alakult, kimondottan azzal a céllal, hogy a jelenlegi kormány bukását előkészítse. Ennek az új politikai csoportulásnak kezdeményezője Zsifkovics tábornok, a levitézlett diktatura miniszterelnöke, aki a belgrádi Bristol szállóban rendezte be frakciója fő-

hadiszállását. Zsifkovics körül körülbelül 160 állampárti képviselő tömörült és ezt az alakulatot az értekezletek főhadiszállása után Bristol-csoportnak nevezték el.

A Bristol-csoportnak az a célja, hogy a Marinkovics kormány két emberét, Maximovics igazságügyminisztert és Srkics belügyminisztert a kormányból kibuktassa és a részleges kormányválság zűrzavaraiban lehetetlenné tegye Marinkovics egész kormányát. A Bristol-csoport tagjai azzal vádolják a kormány két miniszterét, hogy Sándor királynál ők készítették elő Zsifkovics tábornok kibuktatását és ezért most azt követelik, hogy a két minisztert távolítsák el a kormányból.

Elrendelték a nagyváradi nyugdíjasok hiénájának őrizetbevételét

Egyes pártoknál a nyugdíjasok nyomora is jó korteszerszövegnek bizonyult

Nagyvárad, június 25.

A nyugdíjki fizetések körül történt visszaélésekkel kapcsolatban Popovics főügyész ötvenhárom nyugdíjast hallgatott ki, akiknek a vallomásából kiderül, hogy

a protekciós nyugdíj folyósításokat hamis aláírással ellátott bonokra eszközölték. Ezeket a bonokat Sima Augustin román álhírlapíró hamisította, aki egyik vezére volt a szerencsétlen nagyváradi nyugdíjasok hiénájának.

A vallomások alapján Popovics főügyész elővezetési panarscot adott ki Sima ellen, egyidejűleg pedig péntekre Teodorescu

penzügyigazgatót is beidézte a botrányos ügyről összefüggésben.

Egyébként a nyugdíjkiutalások kapcsán a nagyváradi román pártok valóságos léleküfárságot üznek. Egymást tulcítálva, azzal szédítik az elkecseregett és éhező nyugdíjasokat, hogy amennyiben rájuk szavaznak, feltétlenül megkapják járandóságukat. Tekintettel arra, hogy ezek a hitegetések valósággal tombolnak, a Magyar Párt nagyváradi tagozata felhívást intézett a nyugdíjasokhoz, ne dőljenek be ezeknek a korteshitegetéseknek és tartsanak ki hűen a Magyar Párt lobogója körül.

Utazási kaland kivételesen jó végződéssel

A vonat előbb elindult és az utasokkal együtt a kalauzokat is visszahagyta

Az erélyes főnök a legközelebbi állomásról visszarendelte a makrancos tűzparipát

Brassó, június 25.

Utazni — általában véve — nem utolsó szórakozás. Az utas ember világot lát, idegen emberek szokásait és erkölcsait figyeli meg utközben, mindenféle kalandok történnek vele. Néha kisklik a vonat, vagy leszakad egy hid a mozdony alatt, olvkor kicsórják a jámbor utas pénztárcáját. Az sem utolsó hecc, ha a pénztáros rossz jemetet ad az embernek s utközben a kalauz rájön a turpisságra. Az is megtörténik, hogy kloroformos szivacsot tartanak az orrod alá és azon veszed észre magad, hogy valami vadidegen kulkorács szelén térsz öntudatra, összekötözött kezekkel és lábakkal. Aztán elfog a csendőrk és jól elagyabugyalnak, mint notórius vonatrablót. Az a szenzáci-

ós eset is elképzelhető, hogy a vonat nem ugrik ki valamelyik váltónál, hogy nem zuhan le a rozoga hidaknál, hanem szépen, egyenletesen halad előre és végül pontosan befut a végállomásra.

Ezért szép, vonzó és szórakoztató dolog az utazás.

Mindig akad valami, ami kiveri az utas fejéből azt a szomorú tényt, hogy az utazás gyönyörűségéiért kissé túl sokat kellett fizetnie az állomási pénztárnál.

Soha senkinek nem jutott eszébe, hogy hálás legyen a vasutnak azért a sok kellemes izgalomért és élményért, amellyel utasait elszórakoztatja. Különösen azt méltányolja a hálátlan világrend a CFR ragyogóan modern és mintaszzerű szervezetében, hogy a vonatokat fűtőüzlettel

lították, hogy rendeltileg akadályozták meg az öblöshangú vasuti portások kiabálását. Aki el akar utazni, az szálljon fel a vonatra idejében, mert a mi vonalainkon hosszú idő óta sem a mozdony fűtve, sem a kalauz rikkantása nem jelzi, hogy megy a vonat és aki nem ugrik fel sebtében, az úgy lemarad, mintha nem is volna biléte a zsebében.

Mintán így megdicsértük a vasutat, mondjuk el végre, hogy ez a sok bók miért volt szükséges.

Azért, hogy annál jobban kidomborítsuk azt a kedves és egyedülálló esetet, amely a napokban történt meg a kőhalmi állomáson.

Elmondjuk ezt a históriát, hiszen régen elmúlt régi jó idők derűs hangulatát idézi fel mogorva és elégedetlen lelkünkben.

A kőhalmi állomáson tíz percig áll a vonat. Nagy idő ez a 10 perc utazás közben. Az utas leszáll, berohan a restibe, bekap egy sonkaszemlyét, felhajt egy krigli sört, fizet, ujságot, cigarettát vesz. Ugy elrepül az idő, hogy öröm nézni, lát a Brassóból induló délutáni személyvonat utasai is így csináltak a kőhalmi állomáson. Leugráltak és megostromolták az állomási épület közelében levő vendéglőt. De nemcsak az utasok rohantak meg a vendéglőt, hanem a kalauzok is. Vidáman kajáltak és iddógáltak, abban a boldog tudatban, hogy a vonat majd csak elárlja, hogy indulni akar. Ez a vonat azonban másiatta vonat volt. Olyan diszkrét és csendes szerelvénnyel, amely

halkan és zajtalanul, mint valami besurranó tolvaj, hirtelen idő előtt felkerekedett s azt sem mondva, hogy félkalap, kigördült az állomásról.

Már elég messze volt, amikor a vendéglőben összevetrodott utasok és vasutasok észrevették, hogy baj van: a vonat ott hagyta őket.

A kis vendéglő azonnal kiürült, a hűtlenül cserbenhagyott utasok áttették főhadiszállásukat az állomás elé és megostromolták a főnököt. Mondjuk, hogy a főnök felháborodott. Mondjuk, hogy főnyes nyugalommal vette tudomásul azt a vicces tényt, hogy a vonat megfogott az utasai és kalauzai elől. Ez ugyanis csak jelentéktelen árnyalat volna ebben a derűs históriában, amelynek csattanója csak most következik.

A főnök odament a telefonhoz, lekasztotta a kagylót és érintkezésbe lépett a legközelebbi őrházzal. Néhány perc múlva aztán megtörtént a csoda, az izgalmas utazási kaland happy endje: a személyvonat becurukolt az állomásra és mint egy megszelidített paripa, türelmesen várta meg, amíg az utasok és kalauzok szépen felcélhelődnek. S aztán diadalmas horkanással és némi hagyományos zötyögéssel ismét elindult utjára.

Hát nem élvezet és szórakozás utazni minálunk, ahol a vonat elhagyja magától az utasokat és a hivatalos személyzetet, hogy aztán visszatérjenek? Nem értjük, hogy ha ezek után is szidni meri valaki a CFR-t, amely az ut fáradalmait ilyen derűs és vidám epizódokkal fűszerezi, amikor minden rendben van és a vonat alatt nem szakad le a hid, vagy nem ugrik helytelen irányba a váltó...

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROLE HAHN

hygienikus lociót használja, mely biztos hatással hajhullás, korpa és a fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját anélkül, hogy zsírosítaná. Megrögzíti a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

Romániai vezérképviselő: Agence Generale Francaise en Roumanie Str. Australui 35. BUKAREST

Kapható mindenütt!

Utasson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagolást üvegeket.

Hírek

Bombamerénylet egy kínai tábornok ellen

London, június 25.

Charbinból érkező jelentések szerint ismeretlen tettesek bombamerényletet követtek el a japángyűlöletéről híres Maa kínai tábornok ellen. A robbanás ereje rombadöntötte a tábornok lakását s maga Maa is a romok alatt pusztult. Valószínűnek tartják, hogy a merényletet japánok követték el.

Elfogták a bécsi esernyőgyáros gyilkosát

Bécs, június 25.

Wagner Henrik bécsi esernyőgyáros gyilkosát a rendőrség detektívjei elfogták Duschek 23 éves gyári segédmunkás személyében.

Duschek a kihallgatás során bevallotta, hogy ő a gyáros gyilkosa és a rémtettet szexuális mozzanatokkal igyekezett megmagyarázni.

A rendőrség azonban tovább folytatja a nyomozást, mert véleménye szerint közönséges rablógyilkosságról van szó, amit azonban Duschek körömszakadtáig tagad.

Az aradi Banca Nationala-fiók különös rendelete

Arad, június 25.

A Nemzeti Bank aradi fiókja a mai nap folyamán feltűnést keltő körrendeletet továbbított az aradi magánbankoknak és pénzintézeteknek. A rendeletben a Nemzeti Bank utasítja a magánbankokat, hogy záros határidőn belül jelentsék be a náluk elhelyezett valuta és devizabetéteket, valamint ugyanilyen természetű letéteket és a magánosok valuta tartozásait.

A Nemzeti Bank rendelete egyben megtiltja a bankoknak, hogy a jövőben deviza és valutabetéteket bárkinek is kifizeszenek a Nemzeti Bank külön engedélye nélkül.

A rendelet Aradon óriási feltűnést keltett. Egyelőre csak Aradról érkezett ilyen jelentés, amit éppen ezért fenntartással közlünk.

Nyugdíjfizetés -- bonokkal

Temesvár, június 25.

Érdekes tervet dolgozott ki egy öreg temesvári nyugdíjas, aki valamikor pénzügyi tanácsos volt. A tervben azt javasolja, hogy a pénzügyigazgatóságok részben bonokkal fizessék a nyugdíjasokat, amely bonokat azután a kereskedők és iparosok fizetési eszközként fogadnának el.

A bonok beváltási határideje 30 nap volna. A volt pénzügyi tanácsos azt reméli, hogy a kereskedők és iparosok is szívesen beegyeznének abba, hogy a szerencsétlen nyugdíjasok rajtuk keresztül értékesíthessék járandóságukat. Ezeket a bonokat természetesen bárki adófizetésre használhatná.

A magyar „nácik” máris két csoportra oszlottak

Budapest, június 25.

Alig bontotta ki Mészó Zoltán, a magyar Hitler, a képviselőházbán a magyar nemzeti szocialista mozgalom zászlóját, a pesti nácik soraiban máris beállott a szakadás. A magyar barnaingesek két táborra oszlottak, mert egyik vezetőjük, Böszörményi, elégedetlen volt Mészóval. A fiatal párt szakadárjai nevében Böszörményi most a budapesti lapok munkatársai előtt kijelentette, hogy a magyar hitleristák Mészókat bízták meg a vezetéssel, ő azonban nem váltotta be a hozzája fűzött reményeket. Az ügyben nyilatkozott Mészó Zoltán is, aki azt szögezte le, hogy nem őt hagyták faképnél a Böszörményi frakció tagjai, hanem ellenkezőleg, maga szakította meg velük az érintkezést.

Akárhogy is álljon a dolog, a magyar barnaingesek táborában nagy lehet az egység és az összhang.

A DICSŐSZENTMARTONI ÚJ INTERIMAR BIZOTTSÁG. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: A belügyminisztérium végre intézkedett aziránt, hogy Dicsőszentmárton városi közigazgatása élére is új interimár bizottság kerüljön. A belügyminisztérium távirati rendelete értelmében az új interimár bizottság elnöke Boila Dániel kereskedő lett, tagjai pedig: Pekri Géza földbirtokos, Marginean Joan tanító, Gligor Joan gazdálkodó és Cucersan Alexander cipész. Az interimár bizottság alelnöke Pekri Géza lett s így ebben a tekintetben a magyar párt dicsőszentmártoni tagozatának álláspontja teljes győzelmet aratott.

A BRASSÓMEGYEI ÚJ INTERIMAR BIZOTTSÁG TAGJAI. Elnök: dr. Nicolai Precu, tagok: Mihail Soțiriu, dr. Aurél Stojan, dr. Silviu Ungur, Gheorghe Roculet, Aurel Borghidan, Jorge Chuțun, dr. Papp Endre, Heinrich Weinhold.

CHAPLIN JAPÁNBAN

Mint ismeretes, Chaplin hosszabb időt töltött Japánban. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor a világhírű színész Sato japán miniszterelnök fogadja.

— OT ÉVRE ÍTÉLTÉK A FELESÉGGYILKOS CIGÁNYT. Marosvásárhelyről jelentik: Az itteni Tábla ma tárgyalta Rostás István cigány ügyét, aki az elmúlt évben a Böseerdőben meggyilkolta feleségét. A gyilkost öt évre ítélték.

— AZ OLTBA FULLADT EGY FŐHADNAGY. Nagyszebenből jelentik: Végzetes szerencsétlenség történt tegnap az Olt-folyón. Morarescu Nicolaie, a szebeni 7-ik egészségügyi csapat főhadnagy-pénztárnoka, feleségével és nagyobb társasággal együtt kiment az Olthoz fürödni. Fürdés közben a főhadnagyot hirtelen elkapta egy örvény, fuldokolni kezdett, majd rövidesen el is merült. Holttestét eddig még nem találták meg.

— STÁN VIDRIGHIN HOZZA RENDBE A MAROSVÁSÁRHELYI VÍZMŰVEKET. Marosvásárhelyről jelentik: Stán Vidrighin, a CFR volt vezérigazgatója, aki tudvalevőleg azelőtt a temesvári vízműveknek volt az igazgatója, tegnap Marosvásárhelyre érkezett és itt tervet nyújtott be a városi tanácshoz a városi vízművek helyrehozására. A terv szerint a reparációs munkák másfélmillió lejbe kerülnének. A tanács általánosságban elfogadta Stán Vidrighin ajánlatát.

— CRENIAN LESZ ISMÉT TEMESVÁR RENDŐRPREFEKTUSA. Temesvárról jelentik: A kormányváltással kapcsolatban a legtöbb helyen kieserélik a rendőrprefektusokat is. Temesvárra értesülésünk szerint ismét Crenian Aurél kerül vissza, aki már több ízben állott az itteni rendőrség élén.

— ÖNGYILKOS RENDŐR. Kolozsvárról jelentik: Szombaton délután 1 órakor tragikus öngyilkosság történt a kolozsvári Tache Jonescu-utcában, ahol a lakásán Trestariu Joan rendőr szolgálati fegyverével szívenlőtte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka abban keresendő, hogy egy rablóüldözés alkalmával utána lőtt a menekülő tettesnek s azt meg is sebesítette. A törvényszék pénteken tárgyalta az ügyet s Colfescu ügyész hivatalos hatalommal való visszaélés miatt 1 évi fogházbüntetést kért rája. Ítéletet kedden hirdetett volna a bíróság. Trestariu azonban ezt már nem várta meg. A halálba menekült azért, mert annak idején meggondolatlanul lövöldözött a menekülő jómadarak után.

— LENGELY IRÓ ELŐADÁSA A BRASSÓI ZSIDÓ HITKÖZSÉG TERMÉBEN. Joel Mastbaum lengyel író és újságíró, aki több nagy lap munkatársa, romániai körutja alkalmával Brassóba is ellátogatott és vasárnap délután 6 órakor az Árvaház-uccai zsidó hitközség tanácstermében előadást tart. A lengyel író a modern asszonyról beszél. Az előadást német nyelven tartja, vendégeket szívesen látunk.

— PANIK CSIKAGÓBAN. (Bemutató a Modern-mozgóban.) Al Capone évek óta tartja rettegésben és csodálkozásban a világot. Igazán filmre kíváncsok már ez az „anyag”, mert, hogy őszinték legyünk, különösen mi, európaiak, nem is nagyon hittünk ebben az egészben, amint hogy a Lindbergh-gyerek elrablásában is sokszor kételkedtünk. Hogy lehet az, hogy egy bandita, akiről mindenki tudja, hogy rablásból és gyilkolásból él, büntetlenül diszeleg, ha egy olyan lap- város, mint Csikágó moesárjában is, közszerepet játszhat és hivatalos közegek úgy kezelik és úgy tárgyaljanak vele, mint valami tisztelt nagyipar fejevel. Most azután a „Pánik Csikágóban” című pompás filmben megnyílik előttünk ez az alvilág, élő figuráival és megtörtént eseményeivel. Megelevenedik Al Capone világa, amely minden rémsége mellett is kedélyes és deris. Az ember úgy érzi, hogy ezekre az emberekre igazán nem lehet haragudni, mert, mintha valami persziflázt üznének, új műfajt, — a nagy trószállam kigunyolását, az olajkirályok és egyéb magnások megfricskázását. Kétund színészek, nagyszerű rendezés, — egyszerűen igen sikerült, a kevés igen sikerült filmek közül való.

— JUNIUS 27-ÉN KEZDŐDİK A NYOMDÁSZOK KOLLEKTÍVSZERZŐDÉSI TÁRGYALÁSA. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Juniús 27-én kezdődik meg Kolozsváron az erdélyi, bánsági és a bukovinai nyomdaluajdonosok és a nyomdász-szervezet kiküldöttei között az

új kollektívszerződés megkötésére irányuló tárgyalás. A tárgyalásokat Chirilla János kolozsvári munkaügyi felügyelő vezeti.

— CSALÁS MORGANÉK NEVÉBEN. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Pénteken délelőtt érdekes szélhámos állott a törvényszék előtt vádlotként. A per hőse Rabinovics Ignác ügynök, aki egy hamisított levéllel az utépitő Morgan-pénzcsoport megbízottjának adta ki magát és az egyik kolozsvári cégtől 100.000 lejt csalt ki. A bíróság Rabinovicsot 10 hónapi elzárásra ítélte.

— EZER VAGON FARÖNK MAGYARORSZÁGRA. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága az általános kedvezményes szállítási tarifán felül további 10 százalékos fuvarkedvezményt engedélyezett egy erdélyi faipari cégnek, amely 1000 vagon farönk szállítására kapott megrendelést Magyarországról. A rendkívüli kedvezménynek az a feltétele, hogy a cég köteles az 1000 vaggont július 1-től kezdődőleg az év végéig leszállítani.

— GYULAFEHÉRVÁRON IS MEGÁLL A RAPID. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága megváltoztatta az aradi Dácia Rapid menetrendjét, amennyiben megállt ékelt be a gyulafehérvári állomáson is. A vonatkozó rendelet értelmében július 1-től kezdődőleg a 21. és 22. számú Dácia-vonatpár egy-egy percre megáll Gyulafehérvárt.

— LETARTÓZTATTÁK A KOLOSVARI BESTIÁLIS APÁT. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a kolozsvári törvényszék ügyészén egy 21 éves leány feljelentést tett az apja ellen. Elmondotta, hogy apja megejtette, majd másfélévi viszony után, amikor a vérfertőző szerelemből gyermeke született, brutálisan bánt vele. A feljelentés alapján a kolozsvári rendőrség szombaton reggel letartóztatta Kiss Miklós iparost, akit még a délelőtt folyamán átadtak az ügyésznek.

— Uj, praktikus főzőeljárás. A „segédfőző”-vel minden közönséges főzőedény Papin rendszerű gőzgyorsfőzőfűzőkkel alakíthatunk át. Kezelése a lehető legegyszerűbb. Nincsen rajta szelep, amely eldugulhatna, nincsen csavar, a gőznyomást önműködően szabályozza két elastikus rugó. Ezért a robbanás sohasem fordulhat elő. A „segédfőző” használatánál a táptételek megmaradnak az ételekben és 50 százalékos főző- és tüzelőanyag megtakarítást érünk el. Kapható: Brassóban Thomas Scheeser és Galtz, Főter, Wilhelm Obert Rt. Kapu-utca 55. Volkmár et Co. Kapu-utca 18. Draudt és Jekel Kolostor-utca. Jó főzőeredményeket értek el a „segédfőző”-vel Bruckenthal-utca 15 szám alatt, ahol naponta délelőttönként szíveségből megfelelő utasításokkal be lesz mutatva.

— SZÁMOS NŐI BAJNÁL A TERMÉZETES „Ferenc József” keserűvíz használata vég telen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívüli enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— EXISZTENCIALIS HALÁL A KREUGER-ROMOKON. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A svédek a kolozsvári gyufagyárnál megkezdették a szigorú leépítéseket. Pénteken egész sereg gyufagyári tisztviselőnek kézbesítették ki a felmondó levelet. Olyanoknak is felmondottak, akik 10—15 éve állanak a gyár szolgálatában.

— A BRASOVEANA BANK HAMIS BUKÁSA A TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT. A brassói törvényszék első szekciója szombaton délelőtt megkezdte a Brasoveana bank hamis bukásának tárgyalását. A bank igazgatója, Arsenie Vlaicu, a legsúlyosabb visszaéléseket követte el a bank betéteseivel szemben, akik mind brassói román kisemberek. Közel tíz millió lejt sikkasztott el, amit részint a felesége, részint a saját nevére deponált. Három szakértő vizsgálta át a bank könyveit és mind a

hárman egybehangzóan megállapították, hogy a könyveket hamisan vezették. Ítélet, mivel több, mint hetven tanút hallgatnak ki, — csak a jövő héten várható.

— LETARTÓZTATTÁK DR. BÜRGER ERNŐT ÉS BÍRÓ GÉZÁT, A DOLGOZÓK BLOKKJÁNAK TEMESVÁRI EXPONENSEIT. Temesvárról jelentik: Az itteni szigorúca közegei ma délelőtt őrizetbe vették dr. Bürger Ernő ügyvédet és Bíró Gézát, a Dolgozók Blokkja naptárának volt szerkesztőjét.

— A ZSIDÓPÁRT BRASSÓI TAGOZATA F. HÓ 29-ÉN ESTE FÉL 9 ÓRAI KEZDÉTT A GYERBEVEREINBAN NAGYGYŰLÉST TART, AMELYEN dr. Fischer József volt képviselő pártelnök beszámolót tart és ismertetni fogja a zsidópárt célkitűzéseit. Felkérjük a brassói zsidóság választó polgárait a gyűlésen teljes számban való megjelenésre. Zsidópárt brassói tagozatának elnöksége.

— A BRASSÓI NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE! A brassói nyugdíjasok vezetősége arra kéri az érdeklét nyugdíjasokat, hogy június hó 26-án, vasárnap délelőtt 9 órakor lehetőleg teljes számban gyülekezzenek a sétaterén, hogy a nyugdíjkiutalások ügyét megvitassák és kijelöljék azt a küldöttséget, amelyet Voicu-Nițescu miniszterhez küldenek. A küldöttség körülbelül fél 11 órakor indul el a miniszter lakására.

— SZOLGÁLATOS GYÓGYSZERTÁRAK BRASSÓBAN. Juniús hó 25-től július hó 9-ig a déli, éjjeli és vasárnapi szolgálatot Jekelius F. „Remény” gyógyszerháza, Károly király-ucca 17. szám (volt Kapu-ucca 23. sz.) alatt és Klein Viktor „Arany korona” gyógyszerháza, Bolgarszeg, Katalin-ucca 7. szám alatt látja el.

— BELEPTI-JEGYEK A „Szépség és Divat” című nyári kiállítással kapcsolatos nagy divat-revüzhöz mai naptól kezdve a Redoutban kaphatók. Számozott ülőhely ára Lei 42. Pénztárórak 10—1 és 3—7-ig. Vasárnap 11—1 óráig. (e)

SZÍNHÁZ

A színházi iroda hírei

A jövő hét a nagy attrakciók hete a magyar színházban.

OBSITOS a magyar operettek olyan fajtájából való, mint a János Vitéz, mint a Nótás Kapitány és egyiknél sem kevésbé érdekes és a zenéje épp olyan halhatatlan. VASÁRNAP délelőtt játsszák 11 órakor az Astrában a pompás OBSITOS operettet. A színház igazgatósága figyelmezteti Brassó város közönségét, hogy ebben a szezonban a torlódd nagy események miatt csak egyetlen egyszer kerülhet színe az Obsitos, tehát siessen mindenki megnézni most vasárnap délelőtt, amikor rendkívül olcsó helyárakkal játsszák.

HUZZ RA CIGÁNY (Királynő rózsája) szerepel a műsoron vasárnap délután 6 órakor. Ennek az operettnak külön eseménye lesz, hogy az operettprimadonnákon, Neményi Lilin és Kiss Manyin kívül a kolozsvári drámai együttes hősnője, Kaszab Anna is szerepel. Dacára annak, hogy ez a ragyogó operett bemutató számban mehet most Brassóban, a színház igazgatója, Janovics Jenő dr., mégis olcsó helyárakkal adja Brassó közönségének.

FEHER LÓ a szombat esti premier után vasárnap este 9 órakor s a rendkívüli sikerre való tekintettel hétfőn este 9 órakor is műsoron marad. A Fehér Ló grandiózus kiállítás, a szereplők pompás alakítása, szöveg és zene, méltán érdemlik, hogy ne legyen Brassóban ember, aki nem nézte meg ezt az operettet. Neményi Lili, Kiss Manyi és az egész operett ensemble tüneményes alakításai valóssággal elragadták a közönséget.

HETI MUSOR:

VASÁRNAP délelőtt 11 órakor: OBSITOS (olcsó helyárakkal).

VASÁRNAP délután 6 órakor: HUZZ RA CIGÁNY (Királynő rózsája).

VASÁRNAP este 9 órakor: FEHER LÓ.

HÉTFŐN este 9 órakor: FEHER LÓ.

KEDDEN este 9 órakor, a REDOUTBAN: FÜGEFALEVÉL.

SZERDÁN este 9 órakor, az ASTRÁBAN: HAWAY RÓZSÁJA.

CSÜTÖRTÖKÖN este 9 órakor, az ASTRÁBAN: HAWAY RÓZSÁJA.

PÉNTEKEN este 9 órakor, az ASTRÁBAN: TATÁRJARAS, rendkívül olcsó helyárakkal.

Megbizottakat keresünk

az ország minden községében és városában a

„Népujság” árusítására

Olyan egyének ajánlatait keressük, akik saját maguk (esetleg családtagjaik) vállalják a lap házról-házra való hordását, nagyobb helyiségekben uccai árusítással (rikkansóllással) is.

Népujság kiadóhivatala, Brassó

Bdul Regele Carol 56.

— Szekerével agyonnyomta saját gyermekét. Tudósítónk jelenti: Borzasztó gyermekretardáció játszódott le pénteken Csikmenaságon. Tompos János ottani gazda kavicsot fuvarozott udvarára. Másfél éves János nevű fiacskája az udvaron játszadozott. Amikor harmadikban fordult kavicsal be udvarára, a gyermek elbeszaladt. Az apa nem vette észre: a kisgyermek közeledését, aki a kavicsal megterhelte székér kerekére alát került, a melyek a sző szoros értelmében összetörték. A kis fiú hangtalanul halt ki. A szülők ellen gondatlanság miatt eljárást indított az ügyészség.

— A BOXBAJNOK SZERZŐDÉSE. Ismeretes, hogy Dempsey boxbajnok diadalai után már egyszer nyugalomba vonult s mindenféle tőzsde s más egyéb spekulációkra adta magát, amelyeken rövid idő alatt elusztak az arénán szerzett milliói. Dempsey erre bünbánóan visszatért hivatásához, csakhamar megjavultak viszonyai. Már csaknem együtt volt az első millió, amikor az amerikai hatóságok igen kellemetlenül emlékeztették elmúlt időkre. 1926-ban Dempsey írásos szerződésben kötelezte magát, hogy megküzd Harry Wills néger boxolóval. Később azonban visszalépett a szerződéstől, de nem úgy az akkori impresszáriója, aki 100.000 dollár kártérítés iránt indított ellene pert. Az első és második fokozatban Dempsey győzött, de a felelősséget a bíróság elítélte a százezer dollár megfizetésére.

— Agyonütötte a villám. Csikszerezadából jelentik: Szöcs Erzsébet göröcsfalvi asszony krumplit kapált a falu végén levő földjén. Vihar lepte meg, ami elől lélekzavadván igyekezett fedél alá. E közben villámcsapás érte, amely nyomban megölte. Vihar elvonultával az arra járók találták meg kihűlt tetemét. Ugyanazon a nap a Harigán és a környező havasokon nagy orkán volt, úgy, hogy az ottani kaszálókon és legelőkön a fűvet teljesen tönkretette.

— IDŐJÁRÁSEJENTÉS. Budapesti táviratozók: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint továbbra is hűvös, változékony idő várható.

— Házkutatások a falvakban. Csikszerezadáról jelentik: A csendőrök nagyon dolgoznak. Egymásután tartják a házkutatásokat. E téren rekordot teremt Csikszertgyörgy híres csendőrmestere. Radu Bucur, aki csendőreivel sorra bolygatja a csendes falusi portákat s elrejtett írást és fegyverek után kutat. Legutóbb Adorján Albert csikszertgyörgyi mézáros házáat verte fel. Egy előjáró és csendőr kíséretében megjelent a mézáros portáján s tudomására hozta, hogy házkutatásra jött. Adorján a házkutatást elrendelő vizsgálóbírói végzés felmutatását kérte. Az őrmester nem volt hajlandó ezt felmutatni, hanem lekapva fegyverét oda kiáltotta: Ha ellenszegülsz, leölek, mint egy kutyát! Majd intve kíséretének, félrelökte a mézáros s behatolt a lakásba, ahol fenekestől felforgatott mindent. Természetesen eredmény nélkül. Amikor üreskézzel eltávozott, meghagyta Adorjánának, hogy keresse fel az őrsön, mert a házkutatási végzés számát oda akarja adni. Tényleg kapott is egy számot, több hasonló tortúrát átment társával egyetemben, egy darab papírra feljegyezve. Szó szerint ezt: Parchet. No. 1672—932. — Tudunkkal az alkotmányban minden ember háza tájának szentsége biztosítva van, amit csak bírói végzés birtokában lehet megbolygatni. S eddig úgy tudtuk, hogy a bírói végzés foganatosítás előtt felmutatandó. Úgy látszik a csiki csendőrök, noha nagyban dicsekednek képzettségükkel (eddig csak a verésből vizsgáztak le) nincsenek ezzel a legelőbbi dologgal sem tisztában. S így nyugodt lélekkel dulják fel nap-nap után tisztességes emberek lakását. Persze, persze, választunk, amikor a csendőr uraknak nagy szerep jut, lévén szabadválasztás.

— ELŐFIZETŐINK kísérjük figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejárattal. A lap zavartalan expedíálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárattal szerepel-e a címkén.

Bikszád gyógyfürdő

Erdély Karlsbadja.

Jud. SATMAR

Javalva orvosprofesszoroktól az összes gyomor-bajknál, aranyérnél, epeknél, gége- és légcsőhurutnál, hólyag- és cukor-bajknál. Új fürdő-bérlő. Új fürdő-orvos. Strandfürdő. Leszállított árak: I. oszt. szállodákban napi pensio Lei 150, szoba pensio nélkül Lei 90. II. oszt. szállodákban napi pensio Lei 120, szoba pensio nélkül Lei 65.

Elő- és utó-saisonban, (juni 15-ig és szeptember 1-től) 20 százalékos engedmény.

KERESKEDŐK KÖNYVELÉSÉNEK MÉRLEGEIT ÉS BARMELY HASONLÓ MUNKA ELVÉGZÉSÉT VÁLLALJA
G. MIGOL AUTORIZÁLT KÖNYVELŐ
STR. 13 SEPTEMBRIE 3

Jelenet a dublini eucharisztikus kongresszusról

De Valera ir miniszterelnök beszélget Heffermann püspökkel.

Szeptemberben 10 erdélyi színész 3 erdélyi író darabjával turnéra indul Magyarországra és az utódállamokba

Fekete Mihály és Ihász Aladár felhívása az írókhoz

Brassó, június 25.

Fekete Mihály és Ihász Aladár, az erdélyi színészet két kiváló érdemes tagja, érdekes és figyelemreméltó tervet akarnak megvalósítani kora ősszel. Azzal az elgondolással, hogy Erdélyben az elmúlt évtized alatt a művészetek minden ágában önálló élet kezdődött, az erdélyi színjátszást és drámaírodalmat kívánják bemutatni „Erdélyi Színház” címmel Magyarországon, Csehszlovákiában és Jugoszláviában.

Szeptember elején indulna el a tíz tagból álló társulat, a legkiválóbb erőkkel és három darabbal, amelyek legalkalmasabban reprezentálnak a feltétlen művészi szándékot. Előzőleg rövid turnét tennének magukban az erdélyi városokban, majd sorra kerülnének a nagy, magyar városok, Debrecen, Kecskemét, Szeged, Miskolc és a többiek, hogy végül Budapestre is erre legméltóbb egyik nagy színházban játsszák el műsorukat. Budapestről Csehszlovákiába mennének át, Kassát, Pozsonyot és a többi nagyobb helységeket ejtenék útba. A turné végső állomása Szabadka és Belgrád volna.

A lelkes vállalkozás elindítóit egyébként a következő felhívással fordítják az írókhoz és jelentik be nemes szándékukat:

„ERDÉLYI SZÍNÉSZEK VANDORUTJA MAGYARORSZÁGON. ÚJ ERDÉLYI ÍRÓK BEVONULÁSA

Másfél évtized küzdelmei multak el, a magára hagyott erdélyi színészet fölött és nem tagadjuk, magunkbaesetten várjuk, mit hoz a jövő. Néha kicsit remény-

kedve, többször egész reménytelenséggel süllyedve mélyre, mint az óceán sötéttségében a zsinórban függő ólomsúly.

A tespedés öl, a téltenség temet; meg kell tehát mozdulni, cselekedni kell. Bizalmat kell önteni Erdély színész munkáisaiba, horizontot kell tágitani az erdélyi színpadi írók szeme elé.

Évtizedek óta nézzük, látjuk, lessük, hogy Pest művészete és írói mit hoznak felénk, mit küldenek Erdély hegyei közé. Örömmel tölt el, amit kapunk tőlük, de hisszük, hogy Budapest, Debrecen, Szeged, Pécs és Kassa, Pozsony, Szabadka még nagyobb érdeklődéssel fog felfigyelni, mit visz nekik az erdélyi író és mit kínál nekik az erdélyi színész.

Szeptemberben, kiválogatott tíz erdélyi színész három erdélyi író darabjával Magyarországon és Kassán, Pozsonyban, Szabadkán, Belgrád magyarjai előtt akar megjelenni, hogy demonstrálják tehetségüket, akarásaikat, céljaikat, világszemléletüket.

Tisztelettel kérem Erdély és Bánság íróit, küldjék be hozzánk darabjaikat, elolvaszuk és minden beérkezett darab szerzőjével közöljük észrevételeinket. A legjobb hármat, esetleg négyet bemutatjuk itt Erdélyben is, még a magyarországi körut előtt és fizetjük nekik a szokásos tantiémetek.

FEKETE MIHÁLY — IHÁSZ ALADÁR

Brassó,

Astra Magyar Színház.

levetkőztették s mert pénzük egyáltalán nem volt, kénytelenek voltak gyalog indulni haza Sepsiszentgyörgyre. Kedves Jenő és Bálint Béla, a galaci gyalogezred közlegényei, 14 nap óta gyalognak s ma értek Csikszerezadba. Az uton koldulásból tartották fenn magukat. A kifáradt katonák Csikszerezadban tettek annyi pénzre szert, hogy vonaton utazhattak tovább. Otthon még ki sem pihenhetik jól magukat, máris lelélik a harmadik napi nyári szabadság s indulhatnak vissza. Jellemző az eset a mai nyomorúságra, amelyből a gyöngyöletben levők is kiveszik a részüket.

↓ GYŐZNEK A MAGYAR CSAPATOK NORVÉGIÁBAN. Oslóból jelentik: A Harmadik kerület-Budai 33-as kombinált csapat tegnap Oslóban játszott a Drammen csapat ellen. A magyar kombinált csapat 6:1 (0:0) arányban, fölényesen nyerte a mérkőzést.

Tavaszi meglepetésünk:

LESZÁLLÍTOTT ÁRAINK!
ÚJ, EREDETI MODELLEK!

BUTORT

ne vásároljon, míg meg nem nézte

SZÉKELY és RÉTI

BUTORGYÁR R. I.

BRASSÓ BUKAREST MARQS VÁSÁRHÉLY
LERAKATÁTI

— EGY SZENZACIÓS PER BEFEJEZÉSE. Évek óta folyt már a portugál nemzeti banknak a Waterloo és Fia londoni nyomdász cég ellen indított pere. A cég egy hollandiai szédelgőnek lett az áldozata, aki annak idején mint a portugál bank képviselője lépett fel. A nyomdászvállalat, amely már egyizben készített bankjegyeket a portugál bank számára, a szédelgő rábeszélésére egymillió font értékű új bankjegyeket nyomtatott s ezeket ki is szolgáltatta neki. Az új bankjegyeket, amelyeket Portugáliában forgalomba is hoztak, csak nagy későn ismerték fel, mint törvénytelen szeriest. A bankjegyek egy részét a bank el is koboztatta, a forgalomban maradt többinek az értéke erejéig pedig pórt indított a Waterloo cég ellen, amelyet mostanában a felsőház, mint legfelsőbb fórum, 610.392 font kártérítésre ítél.

* MINDENNEMŐ FÁJDALMAT, de főleg fejfájást és fogfájást eredménnyel és tartósan csillapít az Algosan. Eredeti 2 és 10 tablettás csomagolásban olcsón kapható a gyógyszerárakban. (be)

— FELBORITOTTÁK A NÁCI-AUTÓT... Dortmundból jelentik: Tegnap délután egy kommunisták által álló csoport felborított egy autóbust, amelyben harmincöt náci utazott egy gyűlésre. A náci közül huszonötön könnyebb-súlyosabb sérüléseket szenvedtek.

— GARIBALDI UNOKAJA BUDAPESTEN. Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy a Nemzeti Múzeum kertjében felállították Garibaldi szobrát. Az emlékművet vasárnap leplezik le és erre az alkalomra ma Budapestre érkezett Enrico Garibaldi, a nagy olasz szabadsághős unokája. Garibaldi ünnepélyesen fogadták.

PUYI,

akit a japánok rövidesen Mandzsuria császárává proklamálnak.

* Keresem Róth Lajos ref., 37 éves, állítólag brassói születésű, 1919-ben szig. orvost. Nagyon kérem, aki tud róla, értesítse ifj. Ambrózy Gusztávnét, Budapest, Főposta, Restante. (be)

— SZEMLELTETŐ HARC A TISZFESÉGTelen VERSENY ELLEN. Wittenbergben alaposan megmutatták egy kereskedőnek, hogy kontár áruval a vidéken sem lehet elsődíteni az emberekkel. A kereskedő darabonként husz pengőjével árusította a recamiereket. Amikor ennek híre terjedt a város iparossága körében, kiküldtek egy szakmabelit, aki megvásárolt egy ilyen butordarabot. Azután össze-vissza vagdosta és felrakta egy koscsira, amellyel körutat tett a városban. Mindenki láthatta, hogy a recamiere állványára csupa ócska ládadeszkákból volt összetákolva, a rugók el voltak törve és lőszór helyett szalmával volt a kontár-munka kibérelve. Amikor a kiküldött körutjáról visszatért a boltba, a kereskedőnek már hiult helyét találta.

* UTMUTATÓ, A KETTŐS KÖNYVVITEL gyors és könnyű elsajátítására. Nincs több könyvelési nehézség, mindenre kész minta, a legújabb törvények előírásai figyelembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ára 30 lej. Vidékiek pénzben, vagy bélyegben küldjenek be 35 lejt és postafordultával megkapják a könyvet. (be)

Üde szép arcáról az öröm sugárzik, hogy „MIROL” Liliom crémét használ azonnal meglátszik.

„MIROL” LILION-CRÉM

nappali és éjszakai használatra téglengként 40 Lei, Poudre 25 Lei, Szappan 12 Lei. 93 Lei beküldése ellenében mindhármát franco küldi:

ÖRS REZSŐ gyógyszerész, Pankota Jud. Arad.

Kapható Brassóban: Krafitt és Herberth drogériában. — Aradon: City drogériában. — Bukarestben: Noua Parfumeria Franceză Bulevardul Col. Mihail Ghica 39.

„Azt akarom, hogy a földgáz, amely átok volt, áldássá változzék át!”

Dr. Boila Romulus nyilatkozata

Dicsőszentmárton, június 25.

Dr. Boila Romulusz, a nyugdíjkorponált volt plnőke, aki tudvalevőleg dicsőszentmártoni származású, tegnap családi ügyben ideérkezett. Munkatársunknak alkalma volt Boilával, aki egyébként Maniu sógora, beszélni.

Boila Romulusz kijelentette, hogy a mostani választásoknál nem jelölteti magát és egyáltalában nem akar többé résztvenni politikai küzdelmekben. Ehelyett az az elhatározása, hogy Erdély természeti kincseit elsősorban a földgázt és a szénét, vissza-

szerzi Erdély számára.

— Azt akarom, — mondotta többek között Boila, — hogy a földgáz, amely eddig csak átok volt, ezentúl áldás legyen a lakosságára.

Egy hét leforgása alatt ez már a második nyilatkozat a földgáz ügyében. Az első Coltor alminiszter tette, aki ugyancsak azt ígérte, hogy a földgáz-ügyet revízió alá veszi. Szeretnénk remélni, hogy ezek a nyilatkozatok nem csupán választások előtti rakéta-puffogatások.

Nagyváradon az aprópénz-áradat kitermelte a rollni-csalókat

Tömegesen rakják tekercsekbe az idegen és rossz pénzdarabokat

Nagyvárad, június 25.

Nagyváradon néhány nap óta kellemetlen meglepetésben van része azoknak az embereknek, akik bankokban, vagy trafikokban aprópénz rollnit átvessznek. A rollnikból legtöbb esetben két-három pénzdarab hiányzik, de az még a jobbik esethez tartozik, ha egy lejes rollniról van szó. Így csak két-három lej kára van az illetőnek, aki jóhiszeműen, számlálás nélkül veszi át a tekercset, de naponta egyre több panasz hangzik el, hogy az öt lejes rollnikból is sok pénzdarab hiányzik.

Nem csak egyes trafikosok és egyáltalán olyan helyek, ahol sok aprópénz összegyűl, élnék így vissza a közönséges jóhiszeműséggel, hanem a bankok is, ahol az aprópénzt csomagoló alkalmazottak régi magyar két fillérest és cseh husz fillérest csempésznek a lepecsételt rollniba. A rollni külső borítékján nem lehet észrevenni semmit, mert ügyesen csinálják a csomagolást és arra is nagyon vigyáznak, hogy az öt lejes rollnikba csak részleg ötvöztött pénz kerüljön. Ugyanis ez arra jó, hogy abban az esetben ha valaki átszá-

molja a pénzdarabokat, egyforma színű pénzt lásson.

A bankokból kikerült hiányos rollnik elhelyezésében a vezetőszeretet szükség szerint a Banca Nationala viszi. A nagyváradai pénzügyigazgatósághoz tegnap rendelet érkezett, hogy a tényleges tisztviselőknek a május havi illetményét fizessék ki. A rendelethez akreditívum volt csatolva, amellyel a pénztárnok átment a Banca Nationalához, ahol az akreditívumra hat és fél millió lej kapott aprópénzben. Dél felé járt az idő, amikor a pénzügyigazgatóság az egyes hivatalok között szétosztotta az aprópénzt, de egyúttal ez volt a szerencséje, mert másnap tömegével érték a reklamációk, hogy a rollnikban idegen pénzdarabok vannak.

A B. L. munkatársa ebben az ügyben fellelő Muresan pénzügyigazgatót, aki maga is felháborodva kommentálta ezt a lelketlen csalást, amit egyesek a tisztviselők és a közönség bűnére elkövetnek és kijelentette, hogy hivatalból átiratot küld a hatóságoknak, hogy kísérjék figyelemmel ezeket a manipulációkat és esetenként a legszigorúbban büntessék meg.

Erdélyi származású magyar mérnök tanítja Amerikát a felhőkarcolók építésének új sztatikájára

A szaktudományban nagy feltűnést kelt Gedő Gyula newyorki építész-mérnök német nyelvű forradalmasító sztatikai könyve — A könyv megoldja a hegesztett-acélvázak felhőkarcolók eddig nehezen megközelíthető egyensúlytani problémáit

Budapest, június 25.

A lipcei Alfred Kröner-Verlagnál, mely a mérnöki szaktudományok standardműveit szokta piacra hozni, legutóbb egy 184 oldalas könyvet jelent meg egy szlovén nyelvű magyar tudós tollából. „Das Kräfteplan-Verfahren” — „Erőterv-eljárás” a címe, laikusoknak ugyiszólván semmitmondó cím s ha a magyarázatul szülő alcímét elolvassuk, amely magyarul körülbelül így hangzik: „a sztatikailag magas fokig bizonytalan rendszerek kiszámítására vezető általános eljárás megjavítása”, akkor sem értünk meg belőle sokkal többet. Pedig a szakemberek azt mondják, hogy ez a szerény címet viselő könyv annyira kiegyensúlyozottnak gondolható egyensúlytanban, asztatikában forradalmi újdonságot jelent, uttoró merész kezdeményezés, egy matematikai zseni reformálja meg benne a legcentrálisabb építész-mérnöki tudományt, a gyakorlati sztatikát a módszereit. Ez a zseni nem más, mint Gedő Gyula, erdélyi származású fiatal amerikai mérnök, a pesti műegyetem egykori jeles tanítványa.

AMERIKA TANITJA GEDŐT

Gedő Gyula pályájára igazán ráillenek Ady szimbolikus szavai: „Valaki az Értől indul el, — S befut a szent nagy Óceánba”. A háború végigküzde után, mint ismeretlen kis mérnök indult el, hogy a magyar zseni a magyar sors vég-

zetétől üzetve, külföldön keressen kenyeret és építési konjunkturát. Berlinen és Brüsszelen át eljut az építészeti óceánontuli Mekkájába, Newyorkba, mert izgatja a legnagyobb földadat: a felhőkarcolók építésének tudománya.

Amerika az építészeti terén a legelődölőbb tempójú haladás földje, a felhőkarcolók építésével igazán elérte az építészeti technika „legmagasabb” teljesítményeit. Építészeti elve: az olcsóság és gyorsaság. Ennek a kedvéért alkalmazta az acélvázak házakat, viszont az acélvázak rendszerből „nőtt ki” a felhőkarcolók erdeje. Az acélvázak építkezés alapjait a vashidkonstrukcióknál kianalizált tapasztalatok és számítások adták meg. Az acélvázak házak konstruálásában az volt az új sztatikai, egyensúlytani földadat, hogy míg a hidak vízszintes konstrukciók, addig a felhőkarcolók függőleges konstrukciók földadatait rótták a mérnökökre. A 23, vagy 47 emeletes felhőkarcolók vázát természetesen nem negyvenhétmeletrnyi hosszú acélgerendákból állították össze, hanem sok-sok egymás fölé szegecselt rövidebb gerendából. Évtizedes gyakorlat során így tökéletesedett a szegecselési (nittelési) rendszerre épült sztatikai tudomány. A szegecselt felhőkarcolók vázak teherbírását, a szél nyomásával szemben való ellenállásukat, általában az acélvázak minden mechanikai tulajdonságát kiismerték s kiszámítani tudták. A szegecse-

És a finom gyapjuholmija?

Ezt a holmit a legkíméletebben és a leggyorsabban saját maga moshatja ki a

LUX

SZAPPAN PEHELYEL

A keze is puha és finom marad!

Langyos vizet használjon! Tartsa be a használati utasítást!

lési rendszerre alapozott sztatikát a gyakorlatban Amerika vitte tökélyre, míg elméleti kipallérozását a német mérnöki tudomány végezte el.

Gedő Gyula már föl volt vértelve a német sztatika elméleti fegyverével, mikor többszöndös berlini működése után Newyorkba költözött. Amerika megtanította a gyakorlati problémákra: hónaponkon és éveken át egyebet sem csinált, mint

a felhőkarcolók építésének sztatikai számításait végezte. A magyar zsenialitás, a német elméleti fölkészültség és az amerikai gyakorlatiasság szintézise már végbement benne akkor, amikor az új problémával, az ő egyéni földadatával szembe találkozott, hogy megküzdjön vele, legyőzze s aki addig Amerikától tanult, most ő tanítsa ezentúl Amerikát arra, hogyan kell felhőkarcolót építeni.

A probléma

A nagy problémát a német hajóépítési technika vetette föl. A németek egyik legmodernebb csatahajójának, éppen az annyira körülharcolt második német páncélos cirkálónak, a Königsbergnek építésénél ismerték föl, hogy a szegecselési eljárásnál gyorsabb, olcsóbb, tartósabb és minden erőbehatalással szemben ellenállóképesebb acélvázépítési eljárás a hegesztés. Csak természetes, hogy Amerika kapva-kapott a forradalmi újításon, mely az acélépítkezést oly gyökeresen racionalizálja. De a gyakorlat itt elébűtött a tudománynak s nagy számításai nehézségekkel, szinte leküzdhetetlenül hosszú sztatikai műveletekkel találta szembe magát. A szegecselési rendszer kiszámíthatóságának járt utai helyett azt kellett tapasztalni, hogy a hegesztett

acélkonstrukciókban sztatikailag határozatlan, eddig ki nem elemezett új erőviszonyok lépnek föl. A bizonytalanság szinte lehetetlenné tette ennek a technikai újításnak a magas építészetben való alkalmazását. Ez abban nyilvánult, hogy a tervezői irodák mérnökei képtelenek voltak a biztonsági számításokat elvégezni. Az új földadat sztatikai analizésére néhány európai, főleg német sztatikai-professzor kivételével, alig volt vállalkozó s azok is az elmélet levezetéseivel maradtak. A gyakorlati Amerika pedig tempót és gyakorlati megoldást követelt.

S ezen a ponton kapcsolódik be Gedő a modern felhőkarcoló hegesztett acélvázrendszerének kiszámításába, illetve új sztatikájának elméleti és gyakorlati kiépítésébe.

Amire Gedő tanítja Amerikát

Mint egy newyorki tervezőiroda mérnöke, azonnal látja, hogy az új földadat a sztatika járt utain és ismert módszereivel nehezen oldható meg, mert a számítások gyakorlati végrehajtása a felsőmatematikai elméleti tudáson kívül idegeket őröl, hosszú hónapokat igénybevevő részletszámításokat követel meg. Az átlagmérnökök idegenül álltak a nagy munka előtt, de a legkellemetlenebb az volt a dologban, hogy ez az egyiptomi türelmet igénylő számítás szörnyű idővesztéssel járt s gyakorlatilag nem áldozhattak annyi időt egy-egy építészeti konstrukció kiszámítására, ami a szegecselési eljárás mellett aránylag gyerekjátékszámba ment. Gedő rávetette magát a számításai sorozatok analizésére, hetekig, hónapokig harcolt egy-egy új formulaért. A számításait leegyszerűsítette s a hosszú matematikai levezetések egész gondolatsoarainak áthidalásával s főleg a körülményes grafikai eljárás és az analitikus módszer kiküszöbölésével tisztán sztatikai úton állított föl gyakorlati értékű eredmény-formulákat, leegyszerűsített képleteket. Megoldásában az egyéni vonás, hogy a sztatikában eddig nem alkalmazott módon — merész, gyakorlatilag alkalmazható végformulákat alkot. Amit a német sztatika tudósai a járt utakon hónapokra elhúzódo számításokkal érnek el, ugyanezt az amerikai gyakorlatiasságtól ösztökélt Gedő módszere gyorsan megoldhatóvá teszi minden szakmabeli mérnöknek. Hogy ezeknek a komplikált számításoknak a leegyszerűsítése milyen nagy tudományos munkát igényelt, mutatja az, hogy Gedő 184 oldalas munkája szövegének több, mint kétharmadát ilyen szövevényes kép-

letek levezetése alkotja.

1923-tól 1950-ig küzdött a Newyorkba sodort magyar mérnök a nagy témával, hogy műve megírásának szentelje egész energiáját. Anyagi helyzete megengedte volna, hogy Florida, vagy Kalifornia örök-tavaszi ege alatt írja meg könyvét, de az amerikai mérnökökből kitört a kisdiák, ájtott Amerikából a magyar szülőföld rögre. A felhőkarcolók építője a felhőkarcolók városából elmenekült a budapesti Margitszigetre s egy teljes évig tökéletes visszavonultságban, a szülővárosában írta meg művét, amit most Kröner szárnyrabocsátott s amelyet úgy a német, mint a francia szakirodalom a legnagyobb elismeréssel és csodálattal fogadott. A francia Technique de Travans kritikája egyenesen korszakalkotónak mondja. A könyv elkészülése után, ezelőtt félévvel Gedő újra visszament mérnökösködni Newyorkba. Most utánament a könyve is és ebből a könyvből tanulja majd Amerika a felhőkarcolók építésének új sztatikáját. Beérkezett ember. Az Értől eljutott az Óceánig.

(dj.)

— MÉGIS CSAK MEGSEGÍTIK AZ AMERIKAI FRONTHARCOSOKAT. Washingtonból jelentik: Ismeretes, hogy az utóbbi napokban a frontarcosok nagyszabású tüntetést rendeztek a Fehér Ház előtt, amiért nem akartak részükre segélyt megszavazni. Legújabb értesülés szerint Wagner képviselő javaslatára mégis adnak bizonyos előleget a nélkülöző frontarcosoknak, egyben pedig ötvétezer dollárt kitevő közmunkáknál foglalkoztatják őket.

Lemondott a portugál kormány

Páris, június 25.

Ideérkezett legutolsó jelentés szerint a portugál kormány beadta lemondását. A lemondás oka egyelőre nem ismeretes.

Sziámban is...

Bangkok, június 25.

A sziámi néppárt, amely főleg a hadifengerészet tisztjeiből rekrutálódik, a legnagyobb csendben megbuktatta a királyt és proklamálta a köztársaságot. A forradalmi átalakulásnak a gazdasági válság volt az előidézője, amely az utóbbi időben Sziámot is nagymértékben sújtotta. A kis ország termékei, a rizs, a kávé, eladatlanul hevernek, mert a külföldi piacok nem képesek azokat megvásárolni.

Legújabb jelentések arról számolnak be, hogy a „vértelen” sziámi forradalomnak mégis van egy halottja, még pedig a hadsereg főparancsnoka, kit a felkelők agyonlőttek.

A királynak és a dinasztia tagjainak nem esett bántódásuk, ezeket tuszként egy hadihajó fedélzetére vitték.

Tudják az angolok, hogy mit csinálnak...

London, június 25.

Egy négy hónap óta folyó kis háború, a melyről a világ nem is tudott, ért tegnap véget. Irakban az angol csapatok az iráki bennszülöttekkel együtt ennyi idő óta folytattak harcot Ahmed Burzen kurd törzsfőnök ellen, aki guerrillacapatával betört Irákba és ott nagy pusztításokat vitt véghez. Az egyesült angol-irák katonaságnak tegnap aztán sikerült végre a kurd törzsfőnököt és seregét átkergetni török földre. Most, hogy véget ért a harc, sokan azt gyanítják, hogy Ahmed Burzent maguk az angolok csalták be Irákba, sőt ők pénzelték is. Két ellenség, az angol és az irákiak, jó ha egy harmadik közös ellenséget tartanak, mert akkor a kettő elfelejti, hogy haragszik egymásra. Már pedig az angoloknak Irák a fontos.

KIEGÉSZÍTETTEK CSIKVÁRMEGYE INTERIMÁR BIZOTTSÁGÁT. Csikvármegye interimár bizottságát ma kiegészítették. Az újonnan kinevezett tagok: dr. Kovács Károly ügyvéd és Frank Miklós lettek. Ma tartotta az újonnan kinevezett bizottság első ülését, amely az eskütétel és más formasságokkal telt el.

Orosz cigarettapapirost és étlapokat tartalmazó csomagot akartak a letartóztatott Littkéné- hez becsempészni

Újra felmerült a gyanú Ruttkay százados barátnőjének kémszerepéről

Budapest, június 25

Littke Kázmérné, Budapestnek ebben a pillanatban legtitokzatosabb asszonya, már napok óta a rendőrségi cella foglya. A Ruttkay százados meggyilkolásával vádolt szépasszony köré egyre sűrűbben fognak a terhelő bizonyítékok.

Pénteken délből egy ismeretlen ember tartóztatta fel a rendőrség bejáratánál ahol egy csomagot akart behozni Littkéné részére. Mint minden ilyen küldeményt, ezt is bevitték először a fogház irodájába és ott felbontották.

A csomagban egy írompapt találtak, a melynek lapjai közt orosz cigarettapapirosok voltak elrejtve, ezenkívül felfedeztek benne 1927-ből való orosz étlapokat.

A különös leletéről rögtön jelentést tettek

a vizsgálóbíróknak, aki megindította a nyomozást.

A furesa csomaggal kapcsolatban ismét felvetődött az a gyanú, hogy Ruttkay és Littkéné egy idegen állam számára kémkedtek és a tragédia mögött tulajdonképpen kétféle életük titokzatossága húzódik meg.

Littke Kázmérné egyébként ma magához kérette védőjét, akinek panaszkodott, hogy férje, Littke Kázmér, akitől tudvalevőleg régen elvált, beszűntette a megítélt havi ötszázpengős tartásdíj fizetését és júniusban már nem küldte el neki a pénzt. Ezenkívül Littke pert is indított volt felesége ellen, kérve a bíróságot, tiltsa el neve viselésétől. A férj végül azt kérte, mentse fel a tartásdíj fizetése alól, mert arra az asszony érdemtelené vált.

Ponyvaregény, amit az Élet írt

Marosvásárhelyen állást keres egy különös leány

Egy emberi élet, amelyet az ostoba
regények mérgeztek meg

Marosvásárhely, június hó 25.

Cz. Krisztina aradi urilányt sokan ismerték szülővárosában. A szorgalmas leány mindig kitüntetéssel tette le gimnáziumi vizsgáit. Minden szép leánynak sok az udvarlója és a szép Krisztina körül is sok csinos fiatalember legyeskedett, de hiába volt minden próbálkozás, mert a fiatal leány nem szívesen tűrte a férfiak udvarlását, szabad idejét inkább olvasással töltötte. Sokat és rendszertelenül olvasott. Végül olvasmányai megzavarták és ábrándozni kezdett valakiről, aki el fog érte jönni.

Az érettségizett leány állás nélkü volt, de végre is elhelyezkedést kapott. Egy

aradmelletti birtokra került gépirókiaszonynak a gazdasági irodába. Itt élte eseménytelen életét, amikor egy napon megkezdődött szerencsétlensége. A birtokon az aradi fegyház rabjai dolgoztak, köztük egy B. Ferenc nevű fodrászregény, aki három éves büntetését töltötte ki többrendbeli lopásért. A fiatal urilány halálosan beleszeretett a fegyvenbe — mint ahogy a ponyvaregényekben szokásos — romantikus uton meg is ismerkedett vele. Az ismerkedést mindkét részről nagy fogadkozások követték és a rab egy szép emlékekkel tért vissza a fegyházba. A fiatal leány nem tudta elfelejteni és a rab kiszabadulása után együtt élt

vele, de csak rövid ideig, mert a megrögzött bűnös csakhamar ismét betörésekre vetemedett és most már több évi börtönrre ítélve, a nagyenyedi fegyházba került.

Krisztina még mindig nem tudott szabadulni a fegyven hatása alól és az utolsó években sűrűn megátogatta a rabot a fegyházban, ahova féltékeny és ételeket hozott. A nagy távolság és a hosszú idő, amely elválasztotta őt a fegyencről, még jobban megerősítette érzéseiben. Így történt, hogy

amikor B. Ferenc ismét kilépett a fegyház kapuján, hogy új életet kezdjen, a szerencsétlen aradi urileány sírva, boldogan várta, hogy megossza vele mindörökké sorsát.

A két ember egy erdélyi kis városkába költözött, hogy ott valamihez fogjanak és egy özvegyasszonynál, akinek jelentős vagyona volt, butorozott szobát béreltek. A tetszetős külsejű fodrászregény háziaszonyát is rövidesen meghódította és így történt, hogy egy délután, amikor Krisztina távol volt és alvászertő utjáról éppen eredménytelenül tért vissza, az ott honhagyott barátját és háziaszonyát intim helyzetben pillantotta meg. Az események most már filmszerűen peregettek. A háziaszony azzal este elutazott és egész lakását elővigyázatlanul lakóira bízta, a kikben most már nagyon megbízott. A szerencsétlen leány, aki életét egy fegyencével kötötte össze, családában bosszúra készült. Felbujtotta szerelmest, aki ugyis gyenge erkölcsi alapon állott, hogy az asszonyt távollétében rabolják ki.

A tervet tett követte, a bűnös pár a zsákmánnyal megszökött és a hiszékeny asszony már csak hült helyüket találta. Körözőlevelet adtak ki ellenük, amelynek alapján elfogták őket. A szerencsétlen fiatal leány, a kirabolt lakásban egy cédulát hagyott hátra, elvakult féltékenységeben, amelyen ez volt írva:

„Elvettéd szerelmemet, én cserébe elveszem vagyonodat”.

A fiatal pár akkor együtt került a fogházba több évre. A büntetés most letelet. A fegyház szomorú magányában, Krisztina, a rossz utra tért fiatal leány végre magához tért és amikor pár nappal ezelőtt a fegyház kapui előtte és volt szerelmese előtt megnyitak, már határozott. Nem is akart szóba állani egykori szerelmével, aki most már talán szintén jobb utra tért.

Krisztina, akit az Élet csúnyán megrézált, napok óta kilincsel Marosvásárhelyen állását. Bármilyen alkalmazást elfogadna, hogy csak annyit keressen, ami legszükségesebb szükségleteit kielégítse.

De nem megy. Mindenhol elutasítás várja.

— Egy elrontott élet, amely szeretne megjavulni, és nincsen módja hozzá...

Benczel Béla.

Tamási Áron:

ÁBEL A RENGETEGBEN

REGÉNY *

— Természetes, hogy Isten akaratával — felelte Fortunát.
— S minden Isten akaratával történik ugy-e?
— Minden.
— Akok jó — mondtam — és odaadtam nekik a tejet, Fortunát megnézte a főbarát csiprát is, meg az övét is, amely alig volt féligen felül valamivel. Az igazságtalanság feltűnt neki, mert így szólt:
— Hát ennek a fele hol van?
— Annak a fele Isten akaratával kifutott — mondtam.
A gvárgyán olyant nevetett, hogy az első hörpintés tejet szinte mind kiprűszköle. Fortunát azonban nem akarta hagyni magát.
— Hát ami megmaradt, azt miért nem osztottad el igazságosan? — folytatta.
— Én azért, mert jó keresztény vagyok — feleltem.
A barát úgy nézett rám, mintha káromkodtam volna.
— A jó keresztény ember nem ilyen — mondtam.
— Hát milyen?
— Olyan, hogy igazságos.
— Az osztán nem! — ellenkeztem.
— Hát miért nem? — kérdezte Fortunát.
— Azért, mert aki jó keresztény, az nem is tudja, hogy mi az igazság.
— Hát akkor mit tud?
— Csak azt, hogy minden Isten akaratával történik, s ha pedig így történik, akkor ki mondja meg neki, hogy mi az igazság?
— Saját maga! — szegte le Fortunát.
— Akkor helyes — feleltem neki, — mert így minden két lábra jut egy igazság.
— Hogy-hogy?
— Hát ugy, hogy én mondom egyet,

maga mond egy mást s a páter-gvárgyán mond egy harmadikat: ez összesen három igazság s hat láb, tehát minden két lábra jut egy igazság.
Fortunát elgondolkozott, de mingyárt láttam, hogy ravasz arccal hozzám akar jöni iskolába.
— Hát a számárnak hány lába van? — kérdezte.
— Annak négy — feleltem.
— S eszerint hány igazsága?
— Eszerint kettő: egyik, amivel huzza a szekeret, s a másik, amivel teli tölti a maga csiprát.
Elő a gvárgyán, utána én s megettünk Fortunát: mind úgy kacagtunk, hogy még belémelegedtünk. Csak Márkus testvéremet sajnáltam, hogy elesett ettől az ingyenes mulatságtól. Odamentem az ablakhoz és kiszóltam neki:
— Márkus Ferenc!
— Az nem Ferenc te! — mondtam a gvárgyán.
— Ó nem, — feleltem, — de én azt is szívesen látom, aki benne van.
Amikor Márkus bémeg, leültettem a tábori ágyra és kenyeret s turót adtam neki, hogy erősödjék a jövődó táncolásához. Miközben jóízűen csipegette a turót, a mi kacagásunk hullámai is elültek lassan. A páter-gvárgyánakk azonban még akkor is a tejen járt az esze, mert megkérdezte Márkust:
— Ha két pohár tejed volna, hogy osztanád el kettőnk között?
Márkust a turó erősen elkábította, mert értelmetlenül nézett.
— Nem ugy, nem! — szóltam én is közbe, — hanem ugy, hogy kezdjük elől a dolgot. Hova jutnánk, ha nem az okosok beszélnének előbb! Éppen azért felkérem ehejt a páter-gvárgyánt, hogy mondja meg ő: ha volna neki két pohár

teje, akkor hogy osztaná el páter Fortunát között és Márkus között?

— Én ugy, — mondtam a gvárgyán, — hogy páter Fortunáttal megíratnám s az edényi Márkussal megmosatnám.

— S mért osztaná így el? — kérdeztem.
— Azért, — felelte a főbarát, — hogy Márkus annál jobban törekedjék arra, hogy valamikor ő ihassa meg az egészet.

Ez serkentő felelet volt Márkusra nézve, aki láthatólag nem is vette zokon a dolgot. Most már Fortunáton volt a sor s tőle is megkérdeztem:
— Ha két pohár teje volna, hogy osztaná el a páter-gvárgyán között s Márkus között?

— Én ugy, — mondtam Fortunát — hogy az egészet odaadnám a főtisztelendő páter gvárgyánakk s azt mondanám neki, hogy ami nem kell, azt adja oda aztán Márkusnak.

Nagy keresztényi felelet volt, de meg is kérdeztem tőle:

— Hát az igazi papi ember ki után igazodik?

— Isten után.
— S hát Isten előtt nem egyforma-e minden ember?

Fortunát elgondolkozott egy kicsit, aztán megkeményítette a nyakát s így szólt:

— Nem egyforma!

— Felöltözve nem — szólt belé Márkus, mire én megjegyeztem:

— Az igaz, de az egyformaság kedviért nem járhatunk csórén.

— Az is igaz — hagyta rá Márkus és mingyárt hozzátette: — De a tejet én is el tudnám osztani.

— Hogy osztaná el?

— Én ugy, hogy páter Fortunáttal megíratnám az egészet erőszakkal is.

— Hát miért?

— Azért, mert én nem szeretem a tejet — mondtam Márkus és nevetett.

Folytattuk még egy ideig a szót, aztán kiadtam nekik a hittanból a bizonyítványt s más beszéd tárgyat kerestünk. Nekem a főcélom az volt, hogy kedves vendégeimnek mulatságot szerezsek, nekik ellenben az volt, hogy a favásárt megcsinálják. Ki is mentünk ugy a déli időben s körüljártuk az ölfákat. A páter-gvárgyán

nagy szakértelemmel vizsgálta az állományt, hogy lássa, mit veszen meg. Az egyiket meg is bontatta velem, hogy üresség nincs-e ott, vagy nem csalunk-e valahogy másként. Aztán megnyugodott s azt mondta:

— Ötven öl kéne nekünk.
— Ha kéne, van — mondtam.
— Hát az ára mennyi?
— Ölinek kétszáz.
— A sok.
— Ha elégetik, akkor még több lesz.

Én a magam fejtől behagytam volna a gvárgyánakk százötvenért is, mert a pap-pal szemben engedékenyebb vagyok, mint a rendes emberekkel szembe. Azonban én sem voltam a magam ura s éppen ezért tartanom kellett a kétszázhoz magamot. Végre így is létrejött a vásár s kiválasztottunk ötven ölet s azokat nagy B betűvel megjegyeztük. Mire a végére kerültünk s mehattunk volna vissza, már a gunyánk erősen megnyirkosodott volt. Meg is jegyezte a gvárgyán, egy kicsit fázékonyan:

— Ez az idő egészen rá fekszik az emberre.

Én ilyen eddigéle nem hallottam volt s így szóltam:

— Elég disznó dolog, hogy mindenki előtt csinálja.

Fortunát felém legyintett a mutató ujjával.

— Kivágom a nyelvedet! — mondtam.

— Tud-e mást csinálni? — kérdeztem.

— Tudna, de nem szabad — mondtam nevetve páter gvárgyán s olyan ügyesen talált neki a természetes szó, hogy félre fordultam, mintha az ölibe akarnék kérezkedni és így szóltam:

— Magát boldog anya szülte, kit az Isten sokáig éltesse.

Láttam, hogy a főbarátot melegség önti el s meg is ölelt, mintha az édesapám lett volna. Fortunát irigykedve nézett minket, akiket az egymásnak való természet szeretetben összehozott. Ebben a sziv-béli atyafiságban gvszerre lettem arról, hogy tyovább buzeráljam kedvesen a barátokat, akár Fortunátot is, aki pedig még most is a begyemben volt.

(Folytatása következik.)

Közgazdaság

LESZ-E NÉPSZÖVETSÉGI KÖLCSON?

Romániának a stabilizációs kölcsönből járó 100 millió dollár számlájára joga van 17 milliárdnyi új bankjegyet kibocsátani,

— mondja Mircea szenátor, az UGIR vezérigazgatója

Argetoianu vitába szállt a Rist-jelentéssel

Mit hoz Auboin?

Bukarest, június 25.

Roger Auboin francia pénzügyi szakértő szombaton visszaérkezett Bukaresztbe és ezzel Románia pénzügyi helyzetének szanalási kérdése új fázisba jutott. Helyesebben a probléma a Jorga-féle kisihklás után ma megint aktuális lett, és ott tart, ahol négy-öt héttel ezelőtt. Elveszett egy csomó megfizethetetlen idő és ki tudja, nem fogja ez hátrányosan befolyásolni a tervbevetett szanalási akció eredményességét?

FELTÉTELEK MÁR VANNAK, DE A KÖLCSON NEM BIZTOS

A francia szakértő visszatérése és Titulescu feltűnése hosszasan itthonmaradása között olyan szembetűnő összefüggés van, hogy a hivatalos kormánynyilatkozatok legfeljebb csak az indiszkrécio folytan időnek előtte kipattant és a választási propagandában ellene kihasználható hírek hatásának tompítására szolgálhatnak, de nem változtatnak azon a tényen, hogy Románia pénzügyi talpraállását csakis a Népszövetségen keresztül érheti el akármelyik kormány. Azt, hogy a kormány

benyújtotta Genfben a kérést, nem is lehet tagadni. Ezt

nem cáfolta meg a Banca Națională igazgatósága sem, amely munkatársunk érdeklődésére azt a feleletet adta, hogy a népszövetségi kölcsön ügyéről ebben a pillanatban még nem nyilatkozhat ugyan, de hétfőn, vagy kedden már lesz közölnivalója.

Félhivatalos párisi hírek már vannak is arról, hogy francia pénzügyi körök szerint Romániának feltétlenül a Népszövetséghez kell folyamodnia. De ez még nem jelenti azt, hogy meg is kapja a kölcsönt. Ha azonban egyáltalán csak tárgyalni akar erről a kérdéstről, biztos garanciákat kell előbb nyújtania arra, hogy az objektív külföldi szakértők segítségével újalakítja egész államgazdaságát.

Beavatott körökben azt mondják, hogy Roger Auboin hozta magával egy esetleges népszövetségi kölcsön előfeltételeit és ő, mint a romániai viszonyok alapos ismerője, utbaigazitásokkal fog szolgálni a kormánynak a szükséges intézkedések megtétele tekintetében. Ezek az előfeltételek a következők lennének:

1. A minisztériumok átszervezése.
2. Az államgazdaság 30 százalékos leépítése.
3. Az adóbehajtások feltételeinek és módjaitak gyökeres módosítása.
4. A legvégső határig menő takarékossági akció.

Ezek a feltételek teljesen a Rist-jelentés nyomdokait haladnak és így érthető, ha az ellenzék körében a legvehementebb támadásban részesülnek.

Résztint öngazdálkodást, de még inkább választási kortesfogásból újra elővették a román nemzeti méltóságot és tüzetes presztizskérdést csinálnak abból, hogy a pénzügyi összeomlás küszöbén vergődő ország végre gyakorlati ténnyé tegye át az ilyen életbe vágó kérdések megítélését.

De a valóságban nem így van. Bizonyítja ezt az a környilatkozat, amelyet az Adeverul mai számában kezdett meg Argetoianu volt pénzügyminiszterrel, hogy a továbbiak során megszüntetnénk Románia összes volt pénzügyminisztereit a népszövetségi kölcsön ügyében.

Argetoianu politizálással vádolja Ristet

Argetoianu természetesen vitába szállt a Rist-jelentéssel, amelyről azt mondja többek között, hogy semmiféle különösebb megállapítás nem volt benne és akármelyik nemzetgazdaságtan-professzor is megcsinálhatta volna.

Ha nem Rist írja alá és nem Romániának szólott volna ez a jelentés, formailag talán kevésbé barátságos, de lényegében sokkal elnézőbb lett volna, — mondja Argetoianu.

A volt pénzügyminiszter szerint a költségvetési deficitnek nem a könyvelési szabályok és a stabilizációs törvény előírásainak elhanyagolása miatt keletkeztek, illetve nem a deficit okozta a krízist, hanem a krízis tette deficitessé az államháztartást, amely Romániában már 1916 óta küzd az egyensúlyi szabályokkal, mert az ország szegény és nem képes a termékeit értékesíteni.

Három hasábon keresztül vitatkozik a volt pénzügyminiszter Risttel, akit azzal vádol meg nyíltan, hogy

csak a külföldi adósságok kamatainak biztosítása érdekében adta volt neki azt a tanácsot, hogy fokozni kell az adóbehajtást, holott Rist nagyon jól tudta, hogy 18 hónap óta az állam a 25 milliárdra csökkentett költségek keretében sem képes az adókat behajtani és amit mégis behajt, azt a tőkéből veszi el az emberektől, mert jövedelmek már nincsenek.

A külföldi kuponok kedvéért mégsem lehet az adófizetőket teljesen tönkretenni! — kiált fel az ellenzéki sorban Argetoianu és keserűen említi meg, hogy amikor még csak terv volt, hogy Rist lejön Romániába, arról volt szó, hogy tanácsokkal lássa el a kormányt az adósságok további fizetéséről és arravonatkozól, hogy milyen segítségre számíthat Románia ezért. De amikor kivételre került a sor, a jelentésnek azt kellett bebizonyítania, hogy Románia nem kaphatja meg a tervbe vett segítséget, mert a nyugati pénzügyi helyzet akkor ezt úgy kívánta.

Ugyanezt a nézetet vallják az Averscu-pártban is, amelynek egyik vezetője arra hívta fel a figyelmünket, hogy mi-

ilyen meglepetés volt a lesújtó Rist-jelentés. Annak ellenére, hogy mindazt a rosszat, ami benne van, már évekkal azelőtt tudta mindenki,

a francia szakértők előző jelentései következetesen jónak tüntették fel a helyzetet, hogy azután a Rist jelentése minden rosszat tartalmaz.

Mi következik ebből? Az, hogy vagy az előző jelentések voltak hamisak, ami nem valószínű, vagy pedig az, hogy Rist beavatkozott Románia belpolitikájába és megrendelésre szállította a kedvezőtlen jelentést, amellyel nemcsak a kormányt dezavualta, hanem a francia szakértőket is, akik addig csupa jót jelentettek Romániáról. A néppártban egyébként keserűen emlékeztetnek arra az időre, amikor

„Nem kell népszövetségi kölcsön!”

Megkérdeztünk egy praktikus gazdasági szakértőt is, hogy mi a véleménye az esetleges népszövetségi kölcsönről. C. R. Mircea szenátort, aki egyben a romániai gyáriparosok szövetségének vezérigazgatója. A nyilatkozat olyan érdekes, hogy bizonyára széleskörű feltűnést fog kelteni. A szenátor ugyanis ezeket mondotta:

— A magam egyéni véleménye az, hogy Romániának egyáltalán nincsen szüksége népszövetségi kölcsönre.

A saját erőnkől kell az országot talpra állítanunk.

Mihalache beszédére hivatkozom, amelyet Kisenevben mondott a kormánypárt gazdasági programjáról. Ebben a beszédében Mihalache bejelentette, hogy a kormány gondoskodni fog a szükséges pénzügyi forgalomba hozataláról. Nekem is ez a véleményem. Romániának ma 60 milliárdnyi pénzforgalomra van szüksége és ezzel szemben papíron a bankjegyalománya 21 milliárd, amelyből ténylegesen forgalomban van 18—19 milliárd. Szerintem ez a tény volt egyik fő oka annak, hogy az ország gazdasági organizációja legyengült. Kizárólag pénzügytechnikai szempontból tekintve a dolgot, ma egy legalább 15 milliárdos bankjegy-

rá a stabilizációs kölcsönszerződés értelmében. A szerződés összesen 500 millió dollárnyi kölcsönt biztosít Romániának. Ebből két egyenlő tételben felvettünk már 200 milliót, a harmadik száz milliót azonban nem kaptuk meg. De a jogunk megvan rá és a garanciát is régen, még annakidején lekötöttük rá.

A külföld azt mondja, hogy az idő most nem alkalmas a 100 millió kölcsönre szóló folyósítására. Rendben van. Akkor csináljuk meg mi a még nekünk járó 100 millió dollár számlájára a bankjegyszaporítást. Több, mint 17 milliárd lej értékű bankjegyet bocsáthatunk ki ennek a fedezetnek az alapján.

Milyen más lenne rögtön az ország helyzete, ha ez megtörténne! Amellett természetesen elismernénk továbbra is az összes külföldi adósságainkat és aranyértékben fizetnénk azokat, mert lenne termelés, tehát lenne jövedelem, növekedne a nemzeti vagyon, vagyis volna miből fizetni.

A DEFLÁCIÓ ÖRÖKÖS SZEGÉNYSÉGRE ÍTÉLI AZ ORSZÁGOT.

— A kérdésnek van azonkívül egy morális oldala is. A mai deflációs rendszer amelynek megrögzítését jelentené egy népszövetségi kölcsön, tulajdonképpen azt jelenti, hogy örökös nyomorúságra ítélnék bennünket. Stabilizálni akarják a szegénységet. Képzeljük el, hogy

nálunk ma 19 milliárd lej a bankjegyforgalom. Ebből a 19 milliárdból kel 18 millió embernek élnie, ruházkodnia lakbért fizetnie, üzemet fenntartania adót fizetnie és most a külföld parancsára még takarékoskodni is. Hát ez nem lehetséges!

Miből takarékoskodják például az a kisiparos, aki eddig a tisztviselők és nyugdíjasok rendelkezéseiből élt? Amikor Argetoianu jött a 25 milliárdos költségvetéssel, kimutattam a szenátusban, hogy a budget kiadásai 80 százalékban fizetéseket és csak 20 százalékban tartalmaznak dologi kiadásokat. Ezáltal az anyagi szállításokban érdekelt rétegekre súlyos csapást mértek, ami még nem volt elég, hanem a személyi kiadások 40 százalékos leépítésével a második kegyelemadókat adták meg a kisiparosoknak és kereskedelmeknek. Hogyan lehet ilyen körülmények között még takarékoskodik kívánni az emberektől, amikor a vagyonképződés teljesen lehetetlen? Ezen az örökre tervezett szegénységen

nem segít az árák mesterséges leszorítása, mert mit ér a szegényember azzal, ha a cipő ma 350 lejbe kerül csak, amikor nincsen meg a 350 leje? Inkább legyenek magasabbak az árák, legyen érdemes dolgozni, de adják meg a lehetőséget a fogyasztóknak arra, hogy megfizethessék ezeket a magasabb árat. Csk akkor lesz itt egészséges gazdasági élet.

Ez nagyjában a keresztmetszete Románia legégetőbb problémájának, amely kezdi háttérbe szorítani szerencsére az elvadult választási vihart. Abban a kormány kivételével mindenki egyet ért, hogy csak a külföldi tartozások további fizetése kedvéért nem érdemes az országot teljesen kivetkőztetni utolsó garasából és a Népszövetség gyámsága alá helyezkedni, vannak azonban, akik azért ellenzik a népszövetségi kölcsönt, mert az osztrák és a magyar példa azt mutatja, hogy ott nem segített ez sem, azonkívül pedig

attól félnek, hogy Románia teljesen a nemzetközi banktőke hatalmába jut, teljesen bizonytalan eredmények reménye ellenében.

A legközelebbi napok eseményei alighanem tisztázni fogják ezt a kérdést, amelynek szerencsés, vagy nem szerencsés megoldásától függ az ország sorsa az elkövetkezendő években.

Bányai Ernő.

MERCEDES

a legerősebb és legerősebb
írógép

ROMÁNIAI VEZÉRKEPVISELET:

„MERCEDES“ Soc. An., Bukarest, str. Curiați 3.

Telefon: 377—98.

Sürgöncim: SAMERCEDES.

Viszonteladók, vagy képviselők kerestetnek még nyitott kerületekben.

Iskolák Egyesületek

— KERTI HANGVERSENY. A Brassói Magyar Dalárda, régi szokásához híven, pártolótagjai s Brassó város magyarságának szórakoztatására, ez évben is megrendezi nyári hangversenyt az Iparegylet (Gewerbeverein) kerthelyiségében, június 29-én, kedvesítőn idő esetén 30-án vagy július 1-én este 9 órai kezdettel. A hangverseny változatos műsorán szerepelnek: 1. Haják K.: Három eredeti magyar dal. Vegyeskar. 2. Móra F.—Pogatschnigg G.: A dal. Férfikar. 3. Veress G.: Székely dalok. Férfikar. 4. Abt F.: Elpihent a nap. Nőikar. 5. Dely-Szabó G.: Hat magyar népdal. Férfikar. 6. Metz A.: Ballada. Férfikar. 7. Egy egyfelvonásos vígjáték. A dalárda reméli, hogy közönsége, melyet szeretettel vár, most is tömeges megjelenéssel fogja honorálni az egyesület fáradozását. Belépti díj nincs. Csak a dalok teljes szövegét közlő műsor megváltása kötelező. Pártoló tagok a tagsági díj fejében jogosultak a belépésre.

— A BRASSÓI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁG szokásos erdei mulatságát az idén július hó 3-án, kedvesítőn idő esetén július hó 10-én tartja meg. A rendező bizottság lázasan dolgozik, hogy a közönségnek változatos és kellemes szórakozást nyújtson, abban a reményben, hogy felszereléseik kiegészítése céljaira fordítandó tiszta bevételek érdekében általános támogatásban fog részesülni.

— MOTOROS KERÉKPÁRVERSENY. A Motor Club Transilvania nagyküllői tagozata folyó hó 26-án vasárnap tartja Segesvár, Dános, Keresd, Jakabfalva, Hégen, Apold, Segesd, Segesvár 65 km-es körzetben tartamversenyét. Kezdeté reggel 8 órakor Corneșten s a pálya négyszeres megfutása után végződik a száz leánytanítóképezde előtt délután 3 órakor.

— ERDÉLY UTJA NAGYMAGYARORSZÁGTÓL — NAGYROMÁNIAIG cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyvalakban is megjelent. A rendkívül szép kiállítású, két kötetből álló könyv ára fűzve 160 lej, aranyozott vászonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában.

A Korona Szállóban

üzlethelyiség

irodai célra is kiválóan alkalmas, július hó 1-től bérbeadó

Az igazgatóság.

TURIA KÖZSÉG ELŐLJARÓSÁGA 812—1932. szám.

HIRDETÉNY

A Brassói Lapok 136—932. számában megjelent, a Turia-i községhez kömiűves és ácsmunkálatának vállalatbaadására vonatkozó árlejtést nem folyó évi július hó 23-án, hanem folyó évi augusztus hó 6-án délelőtti 11 órakor tartjuk meg a község házában, a fenti számban feltüntetett feltételek mellett. Az előljáróság.

B. L. Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Marosvásárhely, Piața Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő.

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30.

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Ploesti: Grün Simon. — Dés: Oszán Kálmán (Kovács Samu-u. 8). — Kolozsvár: Neumann Ignác (Str. Dubelariilor 7. volt Timár-utca). — Nagyszeben: Szigetváry László (Strada Turnului 13). — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantin 2). — Szatmár: Váradi József (Str. Florescu 24). — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31). — Szilágyosmely: Helyer Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyék: Németh Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31). — Torda: Dénes József (Str. Regele Ferdinand 25). Központi szervezők pénztárvéti jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

Korona-kávéház

Brassó.

Legkedveltebb és leglátogatottabb helyiség. — Külön borok és frissítők

rendkívül

leszállított árak mellett

Bámbó Albi és elsőrangú zenekara naponként hangversenyeznek. Szombat és vasárnap Jazz-zene a tánchelyiségben. A legjobb társaság találkozó helye

Földi Mihály: Kádár Anna Lelke

Propaganda kiadása csak 75 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában.

Az Atheneum

68 lejes regényeinek legújabb kötete

MAUROIS:

ASSZONYOK UTJA

Figyelemreméltó regény, kellemes, csodálatosan finom könyv. Igazi olvasmány, sikere kétségtelen. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

PARA-DI-PARA

egy gyógy- és elhárító szer

KUTYABETEGSÉG ELLEN

Törvényileg védve 276.25. sz.

Arsenilsváfestékanyag, mely a legújabb kutatások alapján a kutyabetegségokozó és annak bakteriológiai hatása felől van összeállítva. A Para-Di-Para kedvező kémiai összetételénél fogva, egyrészt vértelítést által a kutyabetegség kórokozójának mérgező hatását ellensúlyozza, másrészt elpusztítja a kutyabetegség baktériumait. — Para-Di-Para minden nagyobb gyógyszerertárban és drogeriában kapható

Kérjen kifejezetten:

PARA-DI-PARA

kutyabetegség ellen.

Ahol nincs készleten, megrendelhető közvetlenül romániai vezérkísérletünkkel:

„OPTIMA” Brassó, Str. Regele Carol 17.

Cemisch-Pharmaceutische Fabrik Motzen B. (Németország)

Kreil: Teltow.

Brasov—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon-interurban: (szerk. és kiadóhivatal): 1—77 és 82. București—Bukarest I, Boulevardul Schitu Măgureanu 21. — Telefonszám 363—64.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25%o engedmény. Állást keresőknek 25%o kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Kertitömlők, tömlőmotolák, kertipadok, permetezők, kellő oldatokkal, kertészerszámok. Jul. Teutsch, műszaki áruak-tár, Brassó, Kapu-utca 18048

Madracok, sezlonok, legolcsóbban szerezhetők be Gersch kárpitosnál, Brassó, Hosszu-u. 51. Ugyanott egy Schöberl-ágy eladó. 17700

Nagyobb tétel parti

cipőt

vásároltunk!

Hallatlanul olcsó árban

árusítjuk!

R. Tabak & Co

BRASSÓ, KAPU-U. 30.

Selyemharisnyákban gyári lerakat! GYÁRI ÁRAK!

Keresünk 18.50 méteres, 170 mm. széles dupla gattersziját, használt, de jó állapotban. Ajánlatokat Székely és Margittai, Lázareu, (Jud. Ciuc) címre kérünk. 18441

Modern, fekete tölgyfa URI-SZOBABERENDEZÉS olcsón eladó. Több évi garanciát vállalok. Heinrich Fröhlich, Brassó, Fekete-u. 24. 18408

Autó, 2 személyes, teljesen jó állapotban, olcsón eladó. Braşov, Mimoza, Kut-ucca 18. 18426

Jó állapotban levő másfél-tonnás teherautó jutányos áron eladó. Brassó, Porondtér 18. 18432

Gazdag választék

perzsaszőnyegekben

ORIENT

Schulhof Emilné

BRASSÓ, Weisz Mihály-u. 2

Dus minták!

Olcsó árak!

Dobermann kutyakölykek és anya olcsón eladók. Bálint, Dupănişti 2/a. 18428

1 és fél tonnás kamionetta, jó karosszériával és gumikkal eladó. 18358

Madracok, sezlonok, legolcsóbban szerezhetők be Gersch kárpitosnál, Brassó, Hosszu-u. 51. 17700

Allást keres

Fiatall elvált úri asszony, házvezetőnői állást keres magányos urnál, vidékre is elmegy. Megkereséseket „28 éves” jellegre a brassói kiadóba kéretnek. 18406

Uriasszony elmenne gyermek mellé, házvezetőnőnek idősebb urnához, vagy hasonló állásba. „Szerény” jellegre a brassói kiadóba. 18431

Allást nyer

Keresek kisebb gazdasághoz feltétlenül megbízható erdélyi, románul, magyarul tudó háztartási és gazdasági munkához jól értő fiatal házaspárt, jó ajánlólevéllel. Biztos jövő. Ajánlatok teljes igénymegjelöléssel, Oltenița, Leporis. 18440

30—40 ezer lej tőkével rendelkező társ kerestetik, havi 15—20 ezer lejt jövedelmező cikk gyártásához. Megkeresések „Gyógyszerész” jellegre a brassói kiadóba. 18439

Gyógyszertárakban, parfümériákban jól bevezetett jutalékos ügynököket keresek. „Megbízható” jellegre a brassói kiadóba. 18438

Jól főző mindenek szakácsnő keres Bender, Brassó, Schnell Károly-utca 1. 18436

Fehérnemű varrónő kerestetik, Brassó, Hosszu-ucca 46., Suciu. 18429

Manikűrös, ki ondulni is tud, felvétetik. Filipánits fodrász, Brassó. 18427

Óbrassói Malom-ucca 8. szám alatti vendéglőhöz kevés tőkével rendelkező társat vagy üzletvezetőt keresek. Ugyanott hivatalnoknok olcsón teljes ellátást kaphatnak. 18423

Brassói családból tanuló felveszek. Kósa férfinababúzet, Brassó, Kolostor-u. 25. 18412

Lakás

CSINOSAN BUTOROZOTT, különbejáratu uccai szoba, előszobával, fürdőszobahasználattal, 1—2 személy részére, nagyon olcsón kiadó. Gyümölcsös kert, portmentes levegő. Érdeklődni Buzasor 8., II. em., fogtechnikusnál. 18419

Nagyobb BUTOROZOTT SZOBA kiadó. Brassó, Erzsébet-u. 16. 18401

Udvari lakás kiadó, 2 szoba, konyha, Virágosor 13. Értekezni Brassó, Rózsater 2. 18424

Szép 2 szoba, konyha kiadó, Brassó, Erzsébet-u. 21. 18423

Vegyes

Kiadó vendéglő. Zálau Iparos Olvasó Egyet vendéglője kiadó. Értekezni Józsa Vincze egyetli elnökkel. 18412

10 darab Népszerű regény, míg a csekély készlet tart 50 lej, vidékre portóval 60 lej, utánvételt 66 lej. Maupassant. A másik gyermeke, Csermely. A basa topánkái, Csermely. Adieu Madame, Forró Pál. A megölt szerelem, Forró Pál. Különös tüzek, Forró Pál. Aki mindig csak vendég, Csermely. A boszu örvényében, Szász Béla. Az öreg zsoldár titka. Altai: Célnál. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától.

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. A színes borítólap 40 lej.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötte 130 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában 14048

H. Schönauser ujonnan berendezte kőszűrő-műhelyét Brassó, Weiss Mihály-u. 16. sz. alatt

Jutányosan eszközli: sebészeti műszerek, vakarókések, hajvágó gépek, hentes szerszámok, könyvkötészeti gépek stb. stb. fenésér, kőszűrőlést.

Megjelent

Dr. Debreczy Béla és Fülöp Kálmán ügyvéd ítéltáblai bíró

„Az agráradósságok szanálásáról szóló törvény rendszeres magyarázata

különös tekintettel az erdélyi jogrendszerre”

című munkája, amely közli

a végrehajtási utasítás

teljes szövegét és magyar fordítását is s amely az utasítás rendelkezéseinek feldolgozásával ad a törvény által érintett egész joganyagra kiterjedő kimerítő magyarázatot.

Az új anyag folytán 296 oldal terjedelművé vált munka ára — a korábban közölt árak mérsékelt emelésével — tűzve: Lei 140.—, vászonborítékban: Lei 165.—

Utánvét mellett az ár 20.— lejjel magasabb.

Megrendelhető:

Dr. Debreczy Béla ügyvéd Brassó, Strada Regina Maria 58 és a

Brassói Lapok Könyvostálya

Brassó, Strada Regele Carol 58 címen.

Értesít!

Ezennel a szakkörök szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a Brassó és körzetéhez tartozó vevőinknek gyorsabb kiszolgálása céljából

Elektromotorok, Transzformátorok, Áramátalakítók, Generátorok és legújabb szigetelő anyagból készült szerelési készülékekből

ing. Edmund Rheindt

BRASSÓ, CALEA VICTORIEI (KUT-UTCA) 13

cégnél képvisleti irodát és bizományi lerakatot létesítettünk, ahol gyártmányaink eredeti gyári árakon szerezhetők be.

Különösen felhívjuk figyelmüket, hogy cégünk semmiféle összeköttetésben sincs és nem tévesztendő össze más hasonló vállalattal.

Szíves pártfogást kér

ENERGIA S. A. R.

Elektromotor-gyár, Cluj—Kolozsvár.